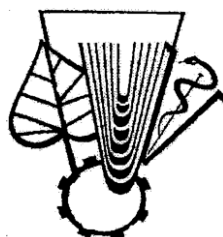

BULLETIN

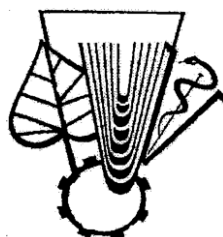
*Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri
SAV v Bratislave*

Bratislava 2018

BULLETIN

*Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri
SAV v Bratislave*

Bratislava 2018

**Bulletin Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave**

BULLETIN 2018, č. 42

**Sekretariát Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV:
Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre
Tr. A. Hlinku 2
949 01 Nitra**

Názov: **BULLETIN 2018, č. 42**

Zostavil: prof. Ing. Jozef Golian, Dr.

Rok vydania: 2018

Náklad: 150 ks

Tlač:

Recenzenti: prof. Ing. Marcela Capcarová, PhD., Ing. Margita Kuklová, CSc.

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.

ISBN

Obsah		
1.	Osudové osmičky a ich vplyv na osudy ľudí a inštitúcií	5
2.	Štátne programy výskumu a vývoja	7
3.	Súčasný stav a vývoj riešenia projektov v rámci Agentúry na podporu vedy a výskumu	9
4.	Odysea transformácie SAV	15
5.	Nositelia Fándlyho medaily 2018	18
6.	Jubilanti v roku 2018	20
	Univerzitný profesor Ing. Alexander Príběla, DrSc. 90-ročný	20
	prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. deväťdesiatnikom	21
	K 85-tim narodeninám prof. Ing. Martina Halaja, CSc.	23
7.	Spomienky	24
	Za profesorom Václavom Komanom	24
8.	Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za rok 2018	26
9.	Plán podujatí na rok 2019	35
10.	Podujatia realizované v roku 2018	44
	Seminár o senzorickom hodnotení potravín	44
	Medzinárodná konferencia „Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2018“	46
	Pedologická konferencia 2018 „100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie“	48
	Pôdoznalecká exkurzia v Debrecíne a okolí (24.6. – 28.6.2018)	50
	Hygiena alimenterum XXXIX	52
11.	Výsledky súťaže 6. ročníka súťaže „Mladí vedci 2018“ vyhlásená SSPLPVV pri SAV v Bratislave	54

Osudové osmičky a ich vplyv na osudy ľudí a inštitúcií

Rok 2018 bol rokom viacerých významných výročí a zároveň bol rokom s povestnou osmičkou na konci. Z tohto pohľadu bolo na jeho začiatku množstvo očakávaní, čo prinesie, ako zmení osudy ľudí či inštitúcií. Azda za najvýznamnejšie možno považovať 100. výročie založenia Československa. Aj keď na Slovensku bolo akcií, ktoré si to pripomínali podstatne menej ako v Čechách, nič to na histórii nemení. Na Slovensku sme nezdíeľali oslavy spôsobom, ktorý by si pripomenul odkaz histórie pre súčasnosť aj pre budúcnosť. Je potrebné sa hlbšie zamyslieť nad našim osudom za ostatných 100 rokov a pomenovať príčiny, ktoré aj dnes vedú ľudí k určitej apatii voči spoločenskému daniu, politike, kultúre, vzdelávaniu a pod. Rok 1918 bol teda jedným z najsvetlejších rokov novodobej histórie nášho národa a určite bol oveľa pozitívnejší ako roky 1938, 1948 a 1968. Ako teda hodnotiť celé obdobie od roku 1918 po súčasnosť, s akou perspektívou a víziou pre budúcnosť a pre ďalších 100 rokov? Každý z nás prežil rôzne obdobia, rôzne formy spoločenského zriadenia a života. Staršia generácia sa pozerá na to rozdielnou optikou ovplyvnenou viacerými epochami a ich vplyvmi na život, kultúru a slobodu. Od roku 1989 máme slobodu, demokraciu a nezávislosť, avšak vytváranie pravidiel, ich uplatňovanie v praktickom živote a kontrola sú aj takmer po 30-tich rokoch nedostatočné. Rok 2018 nám to v mnohých ohľadoch potvrdil a potvrdil aj to, ako ťažko sa spoločnosť dokáže vyrovnáť s korupciou, kriminalitou, nezodpovednosťou, neodbornosťou, nekultúrnosťou, nevráživosťou a množstvom ďalších nezmyselností. Tieto ako aj ďalšie neduhy demokracie zároveň poukázali aj na našu vnútornú slabosť, nejednotnosť, rezignovanosť, nezáujem o veci verejné, nezáujem o kontrolu spoločenského života a pod. Môžeme tiež poukázať na to, že demokracia u nás sa vyvíja pomaly, máme však takú demokraciu akú dovoľíme a tolerujeme tým, ktorí vládnu a spravujú štát a inštitúcie v ňom. Viac ako 40 rokov totalitného režimu nás poznačilo tak, že ani už takmer 30 rokov po jej skončení si dostatočne neuvedomujeme silu vlastných rozhodnutí, vlastných mechanizmov kontroly a tolerujeme takmer všetko čo tolerovať je možné. Azda tým najsprávnejším slovíčkom je zodpovednosť, ktorá v demokratickej spoločnosti musí byť nad všetkým. Nesmieme dovoliť, aby zodpovednosť zlyhala, lebo vtedy zlyhá štát, spoločnosť aj jeho inštitúcie. Preto len zodpovední občania poznajúc históriu môžu ovplyvňovať súčasnosť a plánovať budúcnosť. Nízka miera zodpovednosti mnohých ľudí privedie k zlým rozhodnutiam, omylom, sklamaniam, depresii ba až nenávisti. Je dôležité vysvetľovať ľuďom, aké je dôležité v živote mať nejaké ciele, filozofiu života a nádej aj v ťažkých situáciách. Preto aj rok 2018 bol aj rokom nádejí ale aj rokom sklamaní a znechutenia z vývoja, stavu demokracie a slobody. Mnohí si ho môžeme porovnať nielen s osudovými rokmi ale aj s bežnými rokmi, avšak bez vlastnej zodpovednosti k životu a spoločnosti budeme len veľmi ťažko objektívne hodnotiť reálny stav. Potom to vedie mnohých ľudí k znevažovaniu aj toho dobrého, čo sa urobilo v minulosti, aj toho čo za nás urobili naši predkovia pred 50 resp. 100 rokmi. Naše osudy máme teda plne vo svojich rukách, nestačí len kritizovať a pohodlne sa niekam zviešť. Pre budúcnosť je potrebné urobiť ešte oveľa viac, je to však čoraz ťažšie a zložitejšie nájsť tých správnych ľudí, ktorí by dokázali spravovať štát a inštitúcie v ňom tak, aby na prvom mieste bola zodpovednosť a nie ziskuchtivosť a potláčanie princípov demokracie. Preto aj po 100 rokoch sa boj za slobodu a demokraciu nekončí, stále musíme bojovať s čoraz viac sofistikovanejšími spôsobmi záujmov ľudí, skupín a hľadať spôsoby, ako ich eliminovať. Ak to nebudeme robiť, tak stratíme aj tých 100 rokov, ktoré sme už nejako prežili.

V roku 2019 uplynie od našej „nežnej revolúcie“ 30 rokov a od vytvorenia samostatného Slovenského štátu sa veľa toho zmenilo, no nie vždy v prospech ľudí. Domnievali sme sa, že nepotrebujeme riadené hospodárstvo a že všetko vyrieši trh. Ukázalo sa však, že sú tu životne dôležité oblasti, ako je zdravie národa, vzdelanie, ochrana prírody – a

tie majú iné zákonitosti a treba ich aj správne usmerňovať. Aj keď sa v poslednom čase o tom viac hovorí a dávajú sa rôzne sľuby, v podstate sa nič nezmenilo a miesto toho, aby sme dobiehali vyspelejšie krajiny, tak v mnohých oblastiach viditeľne zaostávame stále viac.

Ak nebudeme hovoriť o problematike v zdravotníctve, v školstve, v právnej ochrane – tak najviac viditeľné je zaostávanie v poľnohospodárstve, v potravinovej sebestačnosti a s tým súvisiace problémy s ochranou prírody, ekológiou životného prostredia atď. V zahraničí práve táto oblasť získava prednostné právo, lebo potraviny sa stávajú už strategickou surovinou, nakoľko počet ľudí vo svete prudko rastie a potravinových zdrojov a najmä poľnohospodárskej pôdy neustále ubúda. Slovensko má ešte dostatok zdrojov na opätovné získanie potravinovej sebestačnosti, no je potrebné, aby sme sa tomu venovali s plnou vážnosťou na všetkých úrovniach riadenia. Musíme si uvedomiť, že poľnohospodárstvo nemôže byť na okraji spoločenského záujmu, hoci tam pracuje iba pomerne málo ľudí. Poľnohospodárstvo má podstatne širší celospoločenský dosah, ako je tvorba krajiny, ochrana prírody, zamestnanosť ľudí na vidieku, agroturistika, rastlinná i živočíšna výroba a produkcia surovín pre potravinársky priemysel a nakoniec podstatnou mierou prispieva i k plnohodnotnej výžive ľudí. Z tohto dôvodu na poľnohospodárstvo vo vyspelých krajinách štát podstatne viac ako u nás prispieva na rozvoj živočíšnej výroby, ale i obilovín, zeleniny a ovocia.

Od vzniku samostatného Slovenska nemáme jednoznačnú poľnohospodársku i potravinovú stratégiu. Neustále sa znižujú výmery ornej pôdy, vo veľkom sa ťaží drevo aj v národných parkoch, podstatne sa stále znižuje počet hospodárskych zvierat najmä hovädzieho dobytku (až vyše 75 %), ale aj ošípaných, hydiny a aj oviec a takto sme sa stali nesebestační a v obchodoch je iba cca 37 % potravinových výrobkov z vlastnej produkcie. Predtým sme boli plne sebestační a navyše sme až 30 % potravín vyvážali. Na druhej strane máme tisíce hektárov nevyužitých a zaburinených lúk a pasienkov a mnohí špekulanti dostávali iba za zmulčovanie pastvín peniaze, hoci nemali žiadnu živočíšnu výrobu. Takýchto problémov je ešte stále veľa a treba ich s plnou vážnosťou riešiť. Možno sa naozaj treba viac spoliehať na zdravý sedliacky rozum a mať jasný spoločný dlhodobý cieľ bez ohľadu na vládnucu politickú stranu.

Ak chceme, aby si Slovensko zachovalo svoju prírodu, svoje bohaté tradície, skvalitnilo život na vidieku a získalo čo najväčšiu potravinovú sebestačnosť, tak je naozaj potrebné všestranne pomôcť poľnohospodárstvu. Treba v skutočnosti zmeniť doterajšie často krát negatívne myslenie ľudí o podradnej práci v poľnohospodárstve. Vo vyspelých štátoch práca v poľnohospodárstve je vysoko spoločensky oceňovaná a to možno i viac ako ostatné profesie. Možno sa nám treba venovať viac národnej hrdosti, nášmu stále krásnemu Slovensku! Aj to je odkaz osmičkových rokov pre súčasnosť, pretože v minulosti nám práve niektoré z týchto rokov skomplikovali rozvoj nášho vidieka, poľnohospodárstva a kvality života.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda SSPLPVV

Štátne programy výskumu a vývoja

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v súlade s § 23 ods. 3 zákona č. 172/2005 Z. z. organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v priebehu rokov 2016 – 2018 pripravilo v spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy, Slovenskou akadémiou vied, orgánmi reprezentácie vysokých škôl, reprezentatívnymi zástupcami zamestnávateľských zväzov a tiež expertov v relevantných odboroch vedy a techniky návrhy štátnych programov výskumu a vývoja na roky 2019 – 2023 s výhľadom do roku 2028 (ďalej len „ŠPVaV“).

Návrh ŠPVaV nadväzuje na Programové vyhlásenie vlády SR. Obsahová náplň ŠPVaV pritom vychádza z priorit výskumu a vývoja, technologických priorit a spoločenských priorit definovaných v dokumente „Poznatkami k prosperite - Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky RIS3 SK“ a Implementačného plánu RIS3SK.

Pre prípravu ŠPVaV ministerstvo zriadilo Odborný a koordinačný orgán pre prípravu Štátnych programov výskumu a vývoja (OKOP ŠPVaV), v ktorom bolo zastúpených 35 zástupcov ústredných orgánov štátnej správy, Slovenskej akadémie vied, orgánov reprezentácie vysokých škôl, reprezentatívnych zástupcov zamestnávateľských zväzov a tiež expertov v relevantných odboroch vedy a techniky. OKOP ŠPVaV zriadil 5 pracovných skupín na prípravu jednotlivých štátnych programov, v ktorých boli zastúpení členovia OKOP ŠPVaV a tiež ďalší externí experti z akademického, štátneho a podnikateľského sektora v relevantných odboroch vedy a techniky v celkovom počte cca. 260 expertov.

V rámci prípravy materiálu v OKOP ŠPVaV a v jeho pracovných skupinách boli diskutované a vypracované ciele a zámery programov, merateľné ukazovatele, kritériá posudzovania projektov a tiež finančné nastavenia pre jednotlivé ŠPVaV. Výsledkom spoločnej aktivity zúčastnených zástupcov sú návrhy ŠPVaV, ktoré sú v súčasnosti v procese ich schvaľovania vládou SR.

ŠPVaV majú riešiť kľúčové problémy rozvoja a napĺňania potrieb spoločnosti. Špecifikujú oblasti vedy a techniky, v ktorých sa má sústrediť, prípadne zintenzívniť výskum a vývoj so zámerom dosiahnuť zvýšenie ekonomickej a spoločenskej prospešnosti a prispieť k dosiahnutiu ich vysokej úrovne a medzinárodného uznania.

Cieľom realizácie ŠPVaV je formou cielených riešení projektov výskumu a vývoja podporených zo štátneho rozpočtu dosiahnuť rozvoj kľúčových oblastí ekonomiky s priamou nadväznosťou na uplatnenie výsledkov a výstupov výskumu a vývoja v praxi, podpora zvyšovania konkurencie schopnosti hospodárstva SR a podpora rozvoja spoločnosti.

Cieľom je ďalej podporiť rozvoj tradičných a tiež perspektívnych oblastí špecializácie a rozvojové tendencie hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré zároveň disponujú primeraným intelektuálnym kapitálom (ľudské zdroje, technická infraštruktúra). Riešenie projektov výskumu a vývoja v rámci ŠPVaV zároveň vytvorí podmienky pre širšie zapojenie sa špičkových výskumných kolektívov zo Slovenska do riešenia projektov výskumu a vývoja v rámci Európskej únie.

Celkovo bolo navrhnutých päť štátnych programov s nasledovným návrhom zamerania:

- 1. Materiály a výrobky s vyššou pridanou hodnotou na báze efektívneho zhodnotenia domácich surovín a odpadov;**
- 2. Kvalita zdravia a výživy obyvateľstva, rozvoj biotechnológií a pôdohospodárstva, ochrana a skvalitňovanie životného prostredia;**
- 3. Energetická bezpečnosť Slovenskej republiky s dôrazom na optimálnu viac zdrojovosť, energetickú efektívnosť a životné prostredie;**

4. Informatika a IKT pre informačnú spoločnosť;

5. Spoločenskovedný, humanitný a umenovedný výskum podporujúci vývoj spoločnosti.

Charakteristickými znakmi štátnych programov výskumu a vývoja pritom sú:

- vytváranie a podpora multisektorových riešiteľských tímov, formovanie komplexných nadrezortných tímov s využitím väzieb medzi akademickými pracoviskami výskumu a vývoja a pracoviskami v priemysle;
- dôraz na riešenia nadrezortných a prierezových problémov;
- ciele orientovanie výstupov z riešenia jednotlivých projektov výskumu a vývoja na aplikáciu v praxi;
- budovanie nových a oživenie existujúcich hospodárskych odvetví a oblastí spoločnosti;
- cieľná udržateľnosť univerzitných vedeckých parkov a výskumných centier, priame využitie ich infraštruktúr vo výskumnej a vývojovej činnosti v podnikateľskom sektore a efektívne využitie finančných prostriedkov investovaných do budovania univerzitných vedeckých parkov a výskumných centier a centier excelentnosti výskumu a do ostatnej vybudovanej infraštruktúry výskumu a vývoja;
- využitie európskej výskumnej infraštruktúry, na budovaní ktorej sa Slovenská republika podieľa;
- udržateľnosť ľudských zdrojov a využitie existujúceho intelektuálneho potenciálu v oblasti výskumu a vývoja na Slovensku a vytvorenie vhodných (optimálnych) podmienok pre ich stabilizáciu a pre uplatnenie mladých vedeckých pracovníkov vo výskume a vývoji v podmienkach Slovenskej republiky.

Súčasťou každého návrhu ŠP VaV sú merateľné ukazovatele, ktoré pri hodnotení výsledkov a výstupov ŠP VaV a ich jednotlivých projektov v rámci zverejnených výziev budú slúžiť na posúdenie dosiahnutia stanovených cieľov ŠP VaV.

Celkove sa zo štátneho rozpočtu na roky 2019 – 2023 navrhuje alokovať 532,1 mil. eur a z mimorozpočtových zdrojov sa predpokladá investovať do riešenia 116,1 mil. eur.

Očakáva sa, že tento významný nástroj podpory VaV a riešenia ťažiskových problémov hospodárstva SR vláda schváli tak po vecnej stránke, ako aj finančné zabezpečenie riešenia ŠP VaV na jednotlivé roky.

Spracoval: prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda SSPLPVV

Súčasný stav a vývoj riešenia projektov v rámci Agentúry na podporu vedy a výskumu

Agentúra na podporu výskumu a vývoja (ďalej len „APVV“) zostáva aj naďalej najväčším poskytovateľom finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na podporu výskumu a vývoja na Slovensku. Cieľom je, aby v rámci výziev boli primerane pokryté rozvojové zámery jednotlivých priemyselných odvetví na Slovensku a v rámci hodnotenia objektívne posúdená výskumná úroveň a hospodárska prospešnosť navrhovaných projektov.

APVV mala v roku 2017 a v roku 2018 na podporu výskumu a vývoja k dispozícii nasledovné finančné prostriedky:

1. pre VV 2017 vo výške maximálne 33 000 000 EUR;

2. a k 31.08.2018:

- pre PP H2020 maximálne 400 000 EUR,
- SK-CN-RD 2018 maximálne 720 000 EUR,
- SK-IL-RD 2018 maximálne 480 000 EUR,
- SK-KR 2018 maximálne 80 000 EUR,
- SK-PL 2018 maximálne 66 400 EUR,
- SK-PT 2018 66 000 EUR,
- SK-SRB 2018 maximálne 80 000 EUR.

To znamená, že pre hodnotené obdobie boli k dispozícii finančné prostriedky vo výške maximálne 34,89 mil. eur, čo je o 7,59 mil. eur vyšší objemu zdrojov s ktorými APVV podporovala VaV v roku 2016. Prostriedky APVV v roku 2017 a sledovanej časti roku 2018 smerovali do jednotlivých sektorov vedy a techniky takto:

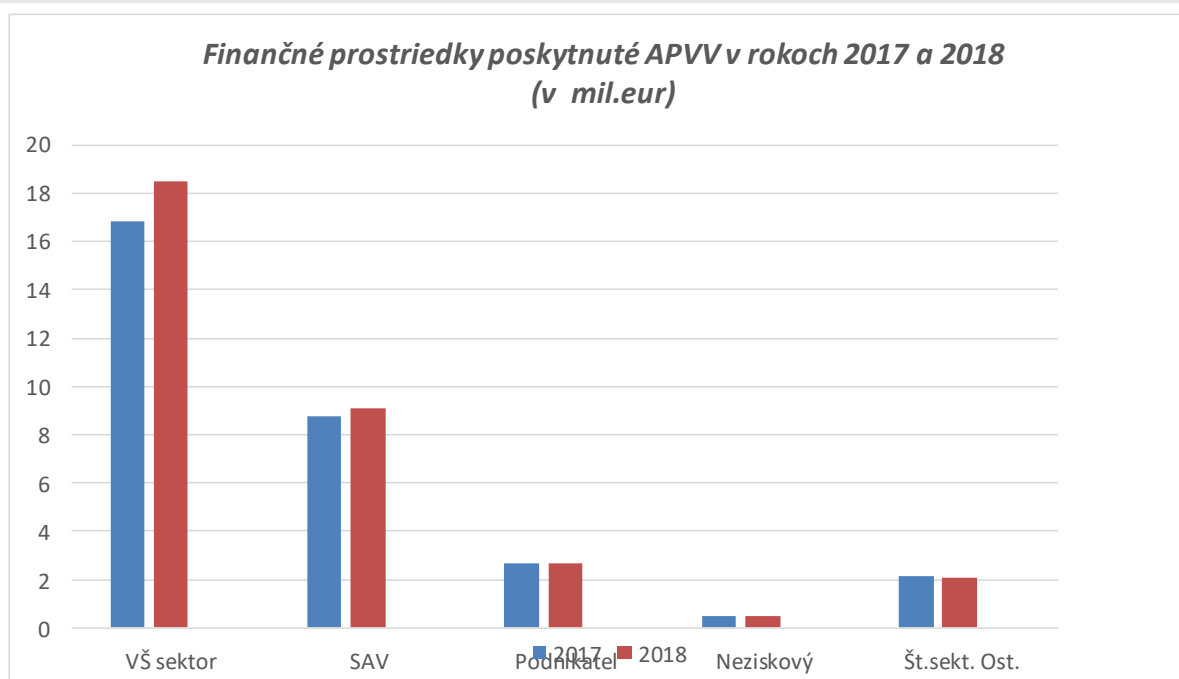
Rozdelenie finančných prostriedkov na jednotlivé grantové schémy a sledované dva roky (za každý zvlášť) podľa sektorov (VŠ, SAV, podnikateľský sektor, neziskový sektor).

Schéma	nezisko vý sektor	podnikateľs ký sektor	sektor vysokých škôl	štátny sektor - mimo SAV	štátny sektor - SAV	Celkový súčet
Bilaterálne výzvy						
2017		2 000,00	172 767,00	22 890,00	57 399,00	255 056,00
2018			101 933,00	14 340,00	59 195,00	175 468,00
Multilaterálne výzvy						
2017			45 319,00	5 000,00	31 515,00	81 834,00
2018			44 874,00	5 000,00	31 540,00	81 414,00
Všeobecné výzvy						
2017	471 492,00	2 671 373,00	16 632 172,00	2 120 001,00	8 656 808,00	30 551 846,00
2018	454 944,00	2 643 533,00	18 348 514,00	2 086 987,00	8 987 995,00	32 521 973,00
Celkový súčet	926 436,00	5 316 906,00	35 345 579,00	4 254 218,00	17 824 452,00	63 667 591,00

Poznámka: Ide o údaje vo všetkých bežiacich projektoch v rámci všetkých grantových schém za 2017 a na 2018.

Prehľad o poskytnutých finančných prostriedkoch v rokoch 2017, resp. 2018 (za každý rok zvlášť) podľa jednotlivých sektorov.

Menovky riadkov	neziskový sektor	podnikateľský sektor	štatny sektor - vysokých škôl	štatny sektor - mimo SAV	štatny sektor - SAV	Celkový súčet	
2017	471 492,00	2 673 373,00	16 850	258,00	2 147 891,00	8 745 722,00	736,00
2018	454 944,00	2 643 533,00	18 495	321,00	2 106 327,00	9 078 730,00	855,00
Celkový súčet	926 436,00	5 316 906,00	35 345	579,00	4 254 218,00	17 824	63 667

Uvedené prerozdelenie finančných prostriedkov poskytnutých v rokoch 2017 a 2018 opätovne ukazuje, že nedošlo k výraznejšiemu zvýšeniu zdrojov poskytovaných na podporu výskumu a vývoja predovšetkým podnikateľskému sektoru. Podiel zdrojov podnikateľského sektora z celkých zdrojov APVV dosiahol v priemere výšky len 8,35 %. Dlhodobo sa tým prejavuje dopad neschválenia programu VMSP a nízka akceptácia aplikačných projektov podnikateľského sektora v rámci všeobecných výziev APVV.

Zásadnú zmenu tohto stavu bolo možné očakávať po spustení nových programov APVV, ktoré vláda SR schválila uznesením č.69 zo dňa 24.2.2016 v nasledovnej štruktúre: Program „**Podpora budovania personálnej infraštruktúry vo všetkých sektoroch výskumu a vývoja na Slovensku na obdobie rokov 2016 – 2019**“. Prostredníctvom rozvoja personálnej infraštruktúry výskumu, vývoja a inovácií sa má zabezpečiť zvýšenie konkurencieschopnosti SR. Cieľom programu je vytvorenie podmienok pre profesijný rast zamestnancov a stabilizáciu špičkových vedeckých kolektívov ako aj podmienok pre získanie, návrat alebo imigráciu vysokokvalifikovaných pracovníkov pre pôsobenie v SR.

Program „**Podpora výskumu a vývoja v podnikoch a podpora spolupráce podnikov s výskumnými organizáciami na obdobie rokov 2016 – 2019**“.

Cieľom programu je stimulácia výrobných a technologických inovácií v podnikoch, prostredníctvom podpory ich vlastného výskumu a vývoja, alebo transferu takýchto riešení z organizácií výskumu a vývoja. Program umožní rozširovanie spolupráce slovenských firiem v oblasti výskumu, vývoja a inovácií na európskej úrovni, zároveň sa vytvoria predpoklady pre riešenie nových projektov. Zapájaním sa do širších európskych konzorcií vznikne aktívny zásobník budúcich projektov pre zvýšenie ich účasti v rámci programov EÚ – Horizont 2020.

Program „Podpora prípravy a realizácie riešenia projektov výskumu a vývoja rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie do roku 2020 – Horizont 2020“.

Cieľom programu je podporiť zvýšenie účasti slovenských organizácií v projektoch Horizontu 2020, čo prinesie pozitívny efekt v podobe viac úspešných projektov s účasťou slovenských organizácií a navýšenia získaného finančného príspevku EK. K prvým dvom programom APVV však neboli v sledovanom období vyhlásené žiadne výzvy. V rámci programu „Podpora prípravy projektov výskumu a vývoja rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie do roku 2020 – Horizont 2020“ bola vyhlásená výzva dňa 29.03.2018 s dátumom jej uzavretia 31.10.2018. Podrobné informácie o výzve sú na: <http://www.apvv.sk/grantove-schemy/programy/pp-h2020.html>

Okrem Všeobecnej výzvy 2017, ktorá bola vyhodnotená v roku 2018, boli v roku 2018, do 31. 8. 2018, vyhlásené ešte nasledovné výzvy:

Výzvy vyhlásené v 2018 do 31. 08. 2018

Názov	Počet podaných žiadostí	Podnikateľský sektor
PP H2020	20*	3*
SK-CN-RD 2018	17	1
SK-IL-RD 2018	12	0
SK-KR 2018	13	1
SK-PL 2018	41	1
SK-PT 2018	90	0
SK-SRB 2018	67	0
Celková hodnota	260	6

Poznámka: * V rámci verejnej výzvy PP H2020 sa podávajú žiadosti priebežne, zároveň sa priebežne vyhodnocujú, preto sa toto číslo priebežne mení.

Poznámka: vo všetkých vyššie uvedených výzvach prebieha proces hodnotenia, preto nie sú dostupné informácie o konkrétnych počtoch.

Významnou etapou činnosti APVV v roku 2017 a prvej polovice roku 2018 bolo organizačné zabezpečenie a vyhodnotenie všeobecnej výzvy VV 2017. Základné informácie o tomto procese sú nasledovné:

Všeobecná výzva 2017

Názov	Počet podaných žiadostí	Podnikateľský sektor
VV 2017	671	43

VV 2017 – počet žiadateľov podľa jednotlivých rád pre jednotlivé oblasti VaT

Rada	Žiadosti
Rada pre humanitné vedy	60
Rada pre lekárske vedy	65
Rada pre pôdohospodárske vedy	79
Rada pre prírodné vedy	125
Rada pre spoločenské vedy	116
Rada pre technické vedy	226
Celkový súčet	671

Počet úspešných žiadateľov v rámci jednotlivých rád zvlášť a podľa charakteru projektov (ZV, AV(PV), ExV), z toho počet úspešných žiadateľov z podnikateľského sektora

Menovky riadkov	Projekty	Podnikateľský sektor
Rada pre humanitné vedy	18	
Aplikovaný výskum	2	
Základný výskum	16	
Rada pre lekárske vedy	13	
Aplikovaný výskum	3	
Základný výskum	10	
Rada pre pôdohospodárske vedy	17	1
Aplikovaný výskum	8	1
Základný výskum	9	
Rada pre prírodné vedy	31	
Aplikovaný výskum	7	
Základný výskum	24	
Rada pre spoločenské vedy	26	
Rada pre technické vedy	48	8
Aplikovaný výskum	30	8
Vývoj	2	
Základný výskum	16	
Celkový súčet	153	9

Objem finančných prostriedkov alokovaný pre jednotlivé oblasti VaT (rady) a v rámci nich pre jednotlivé druhy projektov (ZV, AV(PV), ExV)

Menovky riadkov	Projekty	Pridelené financie
Rada pre humanitné vedy	18	2 886 437,00
Aplikovaný výskum	2	340 000,00
Základný výskum	16	2 546 437,00
Rada pre lekárske vedy	13	3 183 658,00
Aplikovaný výskum	3	749 792,00
Základný výskum	10	2 433 866,00
Rada pre pôdohospodárske vedy	17	4 170 657,00
Aplikovaný výskum	8	1 996 991,00
Základný výskum	9	2 173 666,00
Rada pre prírodné vedy	31	6 125 592,00
Aplikovaný výskum	7	1 457 541,00
Základný výskum	24	4 668 051,00
Rada pre spoločenské vedy (finančné prostriedky neboli s definitívnou platnosťou schválené)	26	
Rada pre technické vedy	48	11 382 154,00
Aplikovaný výskum	30	7 105 520,00
Vývoj	2	496 020,00
Základný výskum	16	3 780 614,00
Celkový súčet	153	25 567 813,00

Poznámka: bez finančnej podpory projektov v rámci Rady pre spoločenské vedy

Z uvedeného počtu podaných žiadostí bol celkový počet hodnotených žiadostí 666. Päť žiadostí bolo vyradených pred hodnotením z dôvodov technických nedostatkov. Z hodnotených žiadostí bolo 379 projektov ZV, 278 projektov AV a 9 projektov zameraných na experimentálny vývoj.

Objem finančných prostriedkov alokovaný pre úspešných žiadateľov z podnikateľského sektora podľa oblastí VaT a charakteru projektov

Menovky riadkov	Projekty	Pridelené financie
Rada pre pôdohospodárske vedy	1	249 948,00
Aplikovaný výskum	1	249 948,00
Rada pre technické vedy	8	1 955 183,00
Aplikovaný výskum	8	1 955 183,00
Celkový súčet	9	2 205 131,00

Poznámky: Ani jedna z vyššie uvedených výziev nebola ku dňu spracovania správy uzavretá, preto sú uvedené údaje iba informatívne ku dňu 29.07.2018. Pre VV 2017 platí, že niektoré schválené projekty boli redukované, avšak proces redukcí stále prebieha, a preto uvedené údaje nezodpovedajú údajom, ktoré budú dostupné po redukciami schválených projektov.

Z predložených dát vyplýva, že

- celkový počet žiadostí /projektov/	671
- počet žiadostí, ktorým bola schválená finančná podpora*	127
- z toho žiadostí - o projekty základného výskumu	75
- o projekty aplikovaného VaV	52
- priemerné percento úspešnosti podaných žiadostí	18,93 %
- priemerné percento úspešnosti žiadostí podaných podnikateľským sektorom	20,93 %
- schválená finančná podpora celkom (bez vyhodnotenia Rady spol. vied)	25,57 mil. €
- z toho pre projekty z podnikateľského sektora	2,2 mil. €
- priemerné percento zo schváleného objemu podpory	8,62 %

*Poznámka: Neuvažujú sa schválené projekty Rady spol. vied

Celkový počet projektov podávaných v rámci všeobecnej výzvy 2017 stúpol oproti VV 2016 o 9,7 %. Počet podporených projektov aplikovaného výskumu a vývoja vo VV 2017 ukazuje, že z celkového počtu podporených projektov to predstavuje len 40,947 %. Priaznivejší pomer sa dosiahol v objeme schválenej finančnej podpory, kde pre aplikovaný výskum je schválený objem finančnej podpory na úrovni 47,5 % podielu z celkových zdrojov alokovaných pre VV2017.

Z prípravy a priebehu hodnotiaceho procesu a zo skúseností členov rád pre jednotlivé skupiny vied vyplývajú nasledovné poznatky, ktoré by sa mali premietnuť do opatrení pre nasledujúce výzvy:

1. Pri poskytovaní štátnej pomoci je potrebné sa riadiť „Nariadením Komisie(EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 a 108 zmluvy, najmä Oddiel 4 Pomoc na výskum, vývoj a inovácie, Článok 25 a súvisiace články (napr. Čl. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, a Príloha 1 Vymedzenie pojmov týkajúcich sa MSP“ a už súčasťou vyhodnocovania projektov by malo byť aj to, či spĺňajú žiadosti podmienky uvedené v citovanom nariadení;
2. Problematika oponentov/posudzovateľov žiadostí: získané skúsenosti a poznatky ukazujú, že dnes je ťažké získať posudzovateľa/oponenta aj za predpokladu odmeny za vykonanú prácu pri primerane dostatočnom čase na preštudovanie dokumentácie a spracovanie posudku. Aj za týchto podmienok mnohí odmietajú. Preto z databáz posudzovateľov/oponentov pre danú vednú oblasť (domácich, resp. zahraničných

posudzovateľov/oponentov) je potrebné schváliť (vybrať) okrem prvého posudzovateľa/oponenta, aj dvoch - troch náhradníkov a aj to niekedy nestačí. Je potrebné seriózne sa zaoberať otázkou odmeňovania oponentov/posudzovateľov;

3. Čo sa týka úrovne hodnotenia posudzovateľmi/oponentmi: je potrebné vypracovať pravidlá vo forme smernice, napr. vydané ministrom, ktorá presne určuje ako postupovať, ak sú posudky, čo do hodnotenia žiadosti/projektu rozdielne. Mala by byť stanovená úroveň rozdielu bodového hodnotenia dvomi posudzovateľmi/oponentmi, ktorá už nie je akceptovateľná a nastupuje inštitút tretieho, v prípade potreby aj ďalšieho oponenta/posudzovateľa. Pri hodnotení sa potom berie do úvahy názor oponentov/posudzovateľov, ktorí sa vo svojom hodnotení zhodujú. Ak má APVV problém s „dostatkom“ posudzovateľov pre jednotlivé vedné oblasti a s časovým faktorom/priestorom vymedzeným na hodnotenie žiadostí/projektov, tak by sa mohol nahradiť inštitút tretieho, resp. ďalšieho posudzovateľa/oponenta spravodajcami, ktorí by mali právo vypracovať plnohodnotný posudok bez obmedzenia počtu pridelených bodov a tento ich konsenzuálny posudok by bol plnohodnotným posudkom s tým, že by sa brali do úvahy posudky, ktoré sa vo svojom hodnotení zhodujú a posudok s diametrálne odlišným hodnotením by nebol z pohľadu hodnotenia relevantný;

4. Ako ukázalo ostatné hodnotenie žiadostí v rade pre technické vedy, v mnohých prípadoch bolo hodnotenie posudzovateľmi zásadne odlišné a právo spravodajcov zmeniť hodnotenie o ± 5 bodov nič neriešilo, čo viedlo objektívne k poškodeniu niektorých podaných žiadostí/projektov. Ďalšou vecou je využívanie „práva“ použitia disponibilných piatich bodov spravodajcami. Spravodajca, ktorý pristupoval „seriózne“ a určitým spôsobom disciplinované k príprave spravodajskej správy a aj s uvážením svojho názoru na kvalitu podanej žiadosti/projektu, rešpektoval názory odborníkov na danú vednú oblasť, ktorí spracovali posudky, za predpokladu, že ich naozaj podrobne preštudovali, tak tým, že „nepridal“ nejaké body, aj keď si myslel, že by si to žiadosť/projekt zaslúžil, tak ich vlastne poškodil, voči tým projektom, a nebolo ich málo, kde spravodajcovia pridávali dokonca päť a viac bodov. Za predpokladu, že spravodajcovia budú kompetentní pre danú vednú oblasť žiadosti/projektu, tak na ich konsenzuálnu spravodajskú správu by sa malo prihliadať s podstatne vyššou mierou ako je 5 % celkového maximálneho možného hodnotenia žiadosti/projektu. Tým by sa aj zvýšila zodpovednosť spravodajcov a aj ich formálna kompetencia pri posudzovaní žiadostí/projektov a pri hlasovaní o podpore, resp. nepodporení tej, ktorej žiadosti/projektu;

5. Ukázalo sa, že rozhodnutie o vykonaní elektronického výberu hodnotiteľov/posudzovateľov bolo unáhlené a dôkladne nepremyslené. Ako vyplýva zo zápisníc zo zasadaní, tento postup nebol prerokovaný ani v Predsedníctve APVV;

6. Napriek zdôvodneniu uvedeného rozhodnutia, ktoré bolo zverejnené 23. 2. 2018 na web stránke APVV s odvolaním na čl. 3 a čl. 10, ods.5 Štatútu APVV, sme toho názoru, že pri uvedenom rozhodnutí nebol vzatý do úvahy aj čl.7, ods. 1, v ktorom sa uvádza, že Rady sa vyjadrujú k návrhom domácich a zahraničných posudzovateľov žiadosti a projektov. Uvedená skutočnosť sa prejavila v období apríl - máj 2018, keď „elektronický výber“ posudzovateľov skolaboval;

7. Priebeh a výsledok posudzovania projektov VV 2017 potvrdzuje, že vedenie APVV nezvládlo proces najmä z dôvodu nepoznania náročnosti výberu hodnotiteľov a podcenenia pracovných kapacít zamestnancov APVV, ktorí napriek, a to zdôrazňujeme, maximálne vynaloženému úsiliu nemohli zvládnuť v relatívne krátkom časovom úseku náročnú agendu.

8. Navrhujeme preto pri organizovaní hodnotiaceho procesu projektov VV 2018 využiť pôvodný spôsob výberu hodnotiteľov z databázy APVV prostredníctvom prvotných návrhov vypracovaných spravodajcami v príslušných radách. Priame oslovenie potenciálneho hodnotiteľa, navrhnutého spravodajcom, uvedený problém minimalizuje;

9. Problémom však zostáva pretrvávajúci problém s nastavením východiskových a hodnotiacich kritérií pre projekty aplikovaného výskumu. V tomto smere bude potrebné v orgánoch APVV hľadať vhodné formy nastavenia všeobecnej výzvy a transparentnosti postupov hodnotenia predložených projektov.

Spracoval: prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda SSPLPVV

Odysea transformácie SAV

Slovenská akadémia vied bola ustanovená v roku 1953 po transformácii zo Slovenskej akadémie vied a umení. Začínala s približne 800 pracovníkmi, ktorých počet sa do roku 1989 zvýšil na 6 500. Výskumná činnosť sa vykonávala plánovite, v súlade s prioritami štátnej vednej a technickej politiky, a to na základe štátneho plánu základného výskumu. Ten pozostával z kľúčových, hlavných a čiastkových úloh a tém, pre ktoré sa vypracovávali ideové projekty a výsledky vedeckej práce sa kontrolovali prostredníctvom oponentúr priebežných a záverečných správ. Financovanie výskumu záviselo od náročnosti schválených výskumných programov a výskumné organizácie SAV poznali svoje finančné možnosti spravidla na 5 rokov dopredu. To je zásadný rozdiel oproti doterajšiemu stavu, keď SAV, ako správca rozpočtovej kapitoly, dostáva prostriedky zo štátneho rozpočtu pridelované iba na jeden kalendárny rok. Objem týchto prostriedkov sa okrem toho môže meniť v závislosti od výkonnosti slovenskej ekonomiky a politických faktorov, čo predstavuje významný prvok ekonomickej neistoty a nestability.

Trhovo orientované reformy uskutočnené po roku 1989 v štátoch strednej a východnej Európy boli založené na desiatich princípoch tzv. Washingtonského konsenzu pôvodne určeného pre krajiny Latinskej Ameriky, ktoré sformuloval ekonóm John Williamson zo Svetovej banky (Baláž et al., 2017). Hlavná časť liberalizácie cien prebehla v rokoch 1990 – 1993, v ktorých ročná inflácia dosiahla 10,4 %, 60,5 %, 10,5 % a 23,1 %. K vysokej inflácii prispela aj devalvácia československej koruny voči americkému doláru. Aplikácia tejto neoliberalnej šokovej terapie však mala niektoré negatívne dopady na dlhodobú konkurencieschopnosť našej krajiny v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Odstránenie dotácií na chod neefektívnych podnikov síce znížilo výdavky štátu, no obeťou tohto opatrenia sa stala veľká časť výskumno-vývojovej základne. Podľa Grabhera (1992) totiž výskum a vývoj málokedy prináša okamžité efekty a vyžaduje dlhodobé plánovanie.

Zásadná zmena spoločensko-ekonomického systému po roku 1989 spôsobila, že SAV už takmer 30 rokov prechádza rôznymi viac či menej významnými zmenami. V dôsledku toho sa nemožno vyhnúť dojmu, že sa postupne dostáva do štádia permanentnej transformácie vyvolávajúcej oprávnené obavy z budúcnosti.

V poradí druhá transformácia SAV sa uskutočnila po sformovaní smerovania slovenskej vedy a techniky v legislatívnej oblasti v rokoch 2001 – 2002, keď boli v Národnej rade SR prijaté viaceré základné zákony (zákon č. 203/2001 Z. z. o APVV; tzv. transformačný zákon č. 13/2001 Z. z. o podmienkach premeny niektorých rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií na neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; Zákon č. 132/2002 Z. z. o vede a technike a Zákon č. 133/2002 Z. z. o SAV). Jej výsledkom boli významné zmeny vykonané do roku 2008, keď po reštrukturalizáciách a akreditáciách 70-tich organizácií klesol počet pracovníkov SAV o viac ako polovicu a dosiahol približne úroveň 3 000 zamestnancov. Tento „úspech“ sa dosiahol prostredníctvom uplatňovania umelých hodnotiacich kritérií, ktoré ignorovali všeobecne známe rozdiely v materiálnej, priestorovej a časovej náročnosti výskumu vykonávaného pracovníkmi rôzne zameraných vedných odborov disponujúcich nerovnakým počtom

pracovníkov, a to dokonca aj na úrovni skupín odborov, v dôsledku čoho boli niektoré pracoviská zrušené. Zmenil sa aj spôsob financovania organizácií SAV, ktoré boli rozdelené na rozpočtové a príspevkové – získavajúce časť finančných prostriedkov z inej ako vedeckej činnosti.

V súčasnosti sa SAV nachádza v štádiu tretej transformácie, ktorá sa začala po prijatí zákona NR SR č. 243/2017 Z. z. o verejnej výskumnej inštitúcii (časová verzia predpisu účinná od: 1. 1. 2018 do: 30. 6. 2018). Tento zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2018 okrem čl. II bodov 1 až 43, ktoré mali nadobudnúť účinnosť 1. júla 2018. Podľa uvedeného zákona zakladaciu listinu verejnej výskumnej inštitúcii (v. v. i.) vydáva Slovenská akadémia vied a okrem iného v nej vymedzuje majetok SR v správe SAV, ktorý SAV vkladá do príslušnej v. v. i. (§ 4, ods. 2, písm. g). Avšak VVI vzniká až dňom zápisu do registra v. v. i. na Štatistickom úrade SR, ktorý navrhuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a k návrhu prikladá aj zakladaciu listinu. V nej ale musia byť uvedené všetky relevantné údaje, vrátane údajov o majetku, ktorý SAV vkladá do príslušnej v. v. i.. Keďže SAV túto podmienku nespĺnila, ministerstvo zápis v. v. i. do registra nezrealizovalo.

V tejto súvislosti treba podľa ministerstva prihliadať na skutočnosť, že zákon o v. v. i. a zákon o SAV sú vo vzťahu *lex generalis* a *lex specialis*. Následne ministerstvo iniciovalo novelizáciu zákona o SAV, ktorá podľa vyjadrenia ministerky navodí právny stav, v ktorom SAV bude pokračovať ako príspevkovo-rozpočtová organizácia. Podľa § 22b, ods. 1 a 2 novelizovaného zákona č. 133/2002 Z. z. o Slovenskej akadémii vied (účinné od 01. 07. 2018 do 25. 09. 2019) sa organizácie, ktorá do 30. júna 2018 boli štátnymi rozpočtovými alebo príspevkovými organizáciami a od 1. júla 2018 sa stali verejnými výskumnými inštitúciami (podľa § 21 a ods.1), ale ministerstvo ich nezapísalo do registra (podľa § 21a ods.3) z dôvodu nespĺnenia podmienok (podľa § 21a ods.2), stávajú odo dňa účinnosti tohto zákona štátnymi rozpočtovými, resp. príspevkovými organizáciami a správcami majetku SR, ktorý spravovali do 30. júna 2018. Dňom účinnosti tohto zákona stratili podľa § 22b, ods. 3 zákona platnosť aj zakladacie listiny a ďalšie listiny organizácií SAV. Založenie nových v. v. i. bude SAV musieť stihnúť najneskôr do 31. decembra 2018.

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je podľa dôvodovej správy (z 12. 10. 2017) k návrhu zákona č. 243/2017 (účinnému od 01.07.2018) vytvoriť nový typ právnickej osoby, ktorá bude subjektom verejného práva na rozhraní medzi verejnoprávnou inštitúciou a neziskovou organizáciou, a ktorej hlavným predmetom činnosti je výskumná činnosť, zahrňujúca aj zabezpečovanie infraštruktúry výskumu. Ich vytvorenie má posilniť ich právnu samostatnosť, zvýšiť ich ekonomickú silu, ako aj zabezpečiť verejnú kontrolu výsledkov ich činnosti.

Nová právna forma „verejná výskumná inštitúcia“ má umožniť subjektom uskutočňujúcim výskumnú, a prípadne aj vývojovú činnosť lepšie čeliť hlavným výzvam, s ktorými sú v súčasnosti konfrontované. Sú to:

- tlak na zabezpečenie väčšieho podielu zdrojov z nadnárodných projektov a z podnikateľského sektora na financovanie svojej činnosti a na zintenzívnenie prenosu výsledkov výskumu a vývoja do praxe,
- možnosť viaczdrojového financovania a zabezpečenia ekonomickej stability,
- zachovanie právnej subjektivity s autonómnym a samosprávnym postavením umožní bezproblémové pokračovanie v medzinárodných a domácich aktivitách,
- samostatné rozhodovanie v kľúčových otázkach, ako je zapojenie sa do projektov a získavanie kontraktov s priemyselnou sférou,
- možnosť regulácie príspevku od štátu podľa skutočne odvedených výkonov,
- možnosť efektívnejšieho odmeňovania výskumno-vývojových pracovníkov za účelom ich motivácie,
- veľká perspektíva rozvoja aktivít, aj smerom do priemyselného výskumu.

Verejná výskumná inštitúcia bude oprávnená uskutočňovať aj vývoj a inovácie, a to ako činnosť z dotácií rezortov, ako podnikateľskú činnosť za účelom dosahovania zisku (prostredníctvom iných právnických osôb, ktoré si v. v. i. založia, alebo v ktorých nadobudnú majetkovú účasť), a ako projekty financované inak (ide o projekty podľa zákona č. 172/2005 Z. z. a projekty hradené zo štrukturálnych fondov). Avšak ani podnikateľská činnosť, ani „objednávková“ činnosť od subjektov verejnej správy ani vývoj a inovácie nebudú môcť byť financované z prostriedkov rozpočtu verejnej správy určených na podporu výskumu. Dosiahnutý zisk budú v. v. i. povinné použiť na realizáciu svojej hlavnej činnosti.

Tým, že sa umožní vykonávanie podnikateľskej činnosti sa zavedie systém viaczdrojového financovania činnosti v. v. i., ktoré však majú len oprávnenie, nie povinnosť uskutočňovať podnikateľskú činnosť. Podľa návrhu zákona, hlavným zdrojom financovania hlavnej činnosti v. v. i. bude inštitucionálna forma podpory výskumu a vývoja. Avšak už v dôvodovej správe k návrhu zákona č. 243/2017 sa predpokladá negatívny vplyv na príjmy v rámci rozpočtu verejnej správy, pričom v nadväznosti na zníženie príjmov sa v rovnakej výške znížia aj výdavky štátneho rozpočtu.

Nezodpovedaná ostáva otázka, prečo sa na v. v. i. majú transformovať všetky organizácie SAV, keď mnohé z nich nebudú podnikat'. Čo bude náplňou práce novozvolených orgánov v. v. i. (správnej rady, dozornej rady) a z čoho budú uhrádzané výdavky na ich činnosť!?

Ing. Ján Kukla, CSc.
predseda Lesníckej sekcie SSPLPVV pri SAV

Nositelia Fándlyho medaily 2018

RNDr. Milan Bolvanský, CSc.

Lesnícka sekcia

Za dlhoročnú prácu a zásluhy pri rozvoji genetiky a šľachtenia introdukovaných lesných drevín

Vedecký pracovník RNDr. Milan Bolvanský, CSc. sa narodil 10. júla 1948 v Prešove. Po absolvovaní Strednej všeobecno-vzdelávacej školy v Krupine začal v roku 1966 študovať na Prírodovedeckej fakulte Univerzity J. A. Komenského v Bratislave odbor Biológia a od tretieho ročníka sa špecializoval na problematiku genetiky na Katedre genetiky PF UK. Tam vypracoval aj diplomovú prácu z oblasti živočíšnej genetiky. Diplom s vysokoškolskou kvalifikáciou promovanej biológ získal v roku 1971 a diplom Doktor prírodovedy vo vednom odbore Genetika v roku 1973.

Po ukončení vysokoškolského štúdia v roku 1971 krátko pracoval na Plemenárskej stanici vo Zvolene, Plemenársky podnik Banská Bystrica. V roku 1973 bol prijatý na Katedru pestovania lesa, Lesníckej fakulty vtedajšej VŠLD vo Zvolene ako interný aspirant v odbore „Genetika a šľachtenie lesných drevín“. Tu vypracoval svoju kandidátsku dizertačnú prácu s názvom „Zvláštnosti vzniku a vývinu vidlicovitého vetvenia buka v porastoch rôzneho veku“, ktorú obhájil v roku 1978. V tom čase už pôsobil na Ústave dendrobiológie SAV, v Arboréte Mlyňany, na Oddelení genetiky lesných drevín kde sa začal venovať štúdiu variability samčích reprodukčných orgánov a peľu gaššana jedlého, jeho embryológii, ako aj vnútrodruhovej a medzidruhovej hybridizácii gaššana jedlého. Získané hybridy *Castanea sativa* x *Castanea crenata*, ako aj semenáče z voľného a kontrolovaného vnútrodruhového opelenia materských stromov *C. sativa* využil v roku 1983 na založenie experimentálnej plochy v Arboréte Mlyňany.

Na základe uznesenia Predsedníctva SAV z októbra 1985 bolo Oddelenie genetiky lesných drevín premiestnené do novovzniknutého Ústavu experimentálnej genetiky – združeného pracoviska Centra biologicko-ekologických vied SAV a Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre, a od 1. januára 1986 sa stal zamestnancom tohto pracoviska. Tu sa venoval hybridizácii dubov a anatomickým štúdiám pletivových kultúr dubov a borovic. V roku 1994 nastúpil na výskumnú stanicu Katedry genetiky a šľachtenia rastlín, Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, kde sa v rámci projektov záchranu genetických zdrojov kultúrnych rastlín začal opäť venovať výskumu gaššana jedlého. Na základe štúdia variability morfológických, fenologických a fyziologických znakov rôznych orgánov gaššana vypracoval pre podmienky Slovenska „Klasifikátor gaššana jedlého a jeho hybridov“.

V roku 1997 nastúpil na Ústav ekológie lesa SAV Zvolen, Pobočka biológie drevín v Nitre, kde pokračoval vo výskume gaššana. V spolupráci s predchádzajúcim pracoviskom sa v roku 1997 podieľal na založení repozitória gaššana jedlého a jeho hybridov s gašťanom japonským na lokalite Príbelce. Medzidruhové hybridy *Castanea sativa* x *Castanea crenata*, ako aj jedince *C. crenata* vysadené na tejto ploche sú jedinými takýmito taxónmi gaššana na Slovensku a sú cenným genetickým materiálom pre ďalšie hybridizačné a šľachtiteľské práce. Hneď po príchode na Pobočku biológie drevín ÚEL SAV sa zapojil do riešenia medzinárodného projektu v rámci programu COST, pod názvom COST Akcia G4 „Multidisciplinárny výskum gaššana“ a stal sa jeho zodpovedným koordinátorom pre Slovensko a riešiteľom úloh z pracovnej skupiny „Genetické zdroje gaššana“. Zúčastnil sa všetkých pracovných stretnutí uvedenej skupiny, ako aj stretnutí skupiny „Pestovanie gaššana“ v rôznych krajinách Európy zapojených do riešenia Akcie G4. V roku 1999 bol hlavným organizátorom stretnutia riešiteľov spomínaných dvoch pracovných skupín v Nitre. V roku 1999 sa zapojil spolu s ďalšími kolegami do medzinárodného projektu INCO-

COPERNICUS s názvom „Integrované štúdium faktorov podieľajúcich sa na degradácii gaštanových lesov v strednej a južnej Európe, Biologické kritériá pre trvalo udržateľný rozvoj (CHESUD)“. Ako zástupca kontraktora pre Slovensko sa zúčastnil všetkých pracovných stretnutí riešiteľských kolektívov projektu z 5 európskych krajín a prezentoval dosiahnuté výsledky a plánované úlohy za Slovensko.

V rokoch 2011 – 2012 bol v rámci bilaterálnej dohody medzi Slovenskom a Rumunskom zodpovedným riešiteľom medzinárodného projektu s názvom „Štúdium vybraných genetických zdrojov orechových plodín na Slovensku a v Rumunsku“ kde sa v oboch krajinách zaoberal porovnávacími morfometrickými štúdiami plodov a samčích kvetov v porastoch a sadoch gašтана jedlého. Podobné porovnávacie morfometrické štúdie populácií a sadov gašтана jedlého na Slovensku riešil aj ako zástupca zodpovedného riešiteľa v rámci troch VEGA projektov v rokoch 1997 – 2009. V rokoch 2010 – 2017 bol zodpovedným riešiteľom dvoch VEGA projektov, v ktorých riešil závislosť výskytu rakoviny kôry gašтана jedlého na rôznych lokalitách Slovenska od klimatických, topografických, geografických a porastových podmienok a uskutočňoval testy rezistencie k rakovine kôry gašтана na dospelých jedincoch a na semenáčikoch *Castanea sativa*, *C. crenata* a hybridných semenáčikoch týchto druhov.

Výsledky výskumu gašтана jedlého prezentoval na štyroch celosvetových sympóziách gašтана v rokoch 1998, 2004, 2008 a 2012 vo Francúzsku, Portugalsku, Číne, USA a Turecku a na dvoch európskych sympóziách, v roku 2009 v Cuneu (Taliansko), a v roku 2013 v Debrecíne (Maďarsko), kde bol jeden z trojice hlavných organizátorov (Maďarsko, Slovensko, Rumunsko). Okrem toho sa v priemere každý tretí rok aktívne zúčastňoval aj domácich konferencií, na ktorých prezentoval svoje, aj kolektívne výsledky z oblasti výskumu gašтана jedlého. Výsledky svojej práce prezentoval aj formou prednášok v rámci aktivít Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy ako aj vo vedeckých kaviarňach organizovaných v rámci popularizačných projektov LPP APVV Ing. Sládekovou vo Zvolene. V rokoch 2006 – 2009 bol členom riešiteľského kolektívu popularizačného projektu „Les nie sú len stromy“ a v rokoch 2009 – 2012 projektu „Vedu do škôl a kaviarní“. V rámci druhého projektu organizoval prednášky a exkurzie so žiakmi vybranej triedy Piaristického gymnázia sv. Jozefa Kalazanského v Nitre na rôzne témy z oblasti vedy. Venoval sa tiež školeniu doktorandov riešiacich problematiku gašтана.

Doteraz publikoval 65 pôvodných vedeckých prác v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch a zborníkoch, je autorom 1 monografie a 3 kapitol v domácich a 1 kapitoly v zahraničnej monografii.

Je členom International Society of Horticultural Science (ISHS) a Slovenskej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne pri SAV. Za doterajšiu vedeckú činnosť získal v roku 1998 Striebornú medailu Rektora SPU v Nitre za aktívnu činnosť pri rozvoji SPU a v roku 2013 Medailu ISHS za organizovanie medzinárodného sympózia.

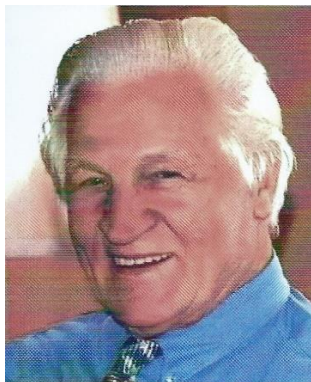
Jubilanti v roku 2018

Univerzitný profesor, Ing. Alexander Príbela, DrSc. 90-ročný

V septembri 2018 sa dožil krásneho životného jubilea jeden z významných slovenských potravinárskych odborníkov, zakladateľ školy senzorickej analýzy potravín na Slovensku univerzitný profesor Alexander Príbela. Po skončení vysokoškolských štúdií v r. 1956 pokračoval v získavaní vedeckej erudície na Chemickej fakulte SVŠT, kde postupne habilitoval, v Prahe obhájil tzv. veľký doktorát a v roku 1986 mu prezident vtedajšej ČSSR udelil titul univerzitného profesora. Problematikou senzorickej analýzy sa zaoberá už viac ako 50 rokov a jeho bádania v tejto oblasti presahujú rámec Slovenska. Okrem vedeckých úspechov v oblasti skúmania zložitých systémov, akými sú potraviny, v jeho živote významné miesto zaberala už v 60. rokoch uplynulého storočia aj práca vo vedecko-technickej spoločnosti, kde v rokoch 1965 až 1968 bol členom predsedníctva ÚV SVTS, v rokoch 1969 – 1970 v rovnakej pozícii v ÚV ČSVTS potravinárskeho priemyslu v Prahe. Patrí k zakladajúcim členom našej Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Aj v období po r. 1989 sa angažoval v oblasti dobrovoľnej vedecko-technickej činnosti. Bol napr. od začiatku pri organizovaní medzinárodných konferencií o novej laboratórnej technike v potravinárstve pod názvom LABORALIM, členom Komisie SAV pre otázky základného výskumu výživy a potravín, v rámci ÚNMS bol členom Technického výboru, kde sa podieľal na príprave a rozvoji akreditačného systému. V roku 2005 bol menovaný za člena okruhu navrhovateľov na kandidátov Nobelových cien za chémiu.

Je nositeľom veľkého množstva ocenení predovšetkým od vedeckých inštitúcií, odborných spoločností (napr. aj Fándlyho medaily) a univerzít doma i v zahraničí. Treba zdôrazniť, že profesor Príbela v otázkach rozumnej výživy a celkove životného štýlu nie je iba teoretik, ale svojim plodným životom to aj prakticky dokazuje i v súčasnom období.

doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD., doc. Ing. Milan Kováč, PhD.

prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. deväťdesiatnikom

Dňa 3. novembra 2018 sa prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. dožil krásnych deväťdesiat rokov života. Narodil sa v Rimavskej Bani. Po stredoškolských štúdiách začal v roku 1949 štúdium na vznikajúcej Vysokej škole veterinárskej v Košiciach. Je očitým svedkom a pamätníkom formovania sa a vzniku Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVLF) so všetkými peripetiami v jej začiatkoch. Štúdium ukončil v roku 1954, ako jediný s červeným diplomom, preto sa aj traduje, že je prvým absolventom našej univerzity. Už počas štúdia sa prejavovali jeho organizačné schopnosti, jeho vzdelanosť a študijná zanosť, čoho dôsledkom bolo, že ešte ako študent začal svoju pedagogickú činnosť ako asistent na Ústave fyziológie hospodárskych zvierat. Po zriadení Kliniky infekčných chorôb v roku 1953 sa stal jej členom, kde okrem cvičení zabezpečoval chod vtedajšieho školského obvodu s tromi strediskovými obcami.

V roku 1957 bol profesor Pleva poverený budovaním Ústavu verejného a súdneho veterinárstva a zároveň i prednášaním rovnomennej disciplíny. V roku 1960 bola naša univerzita požiadaná krajskými orgánmi, aby pomohla pri obsadení miesta krajského veterinárneho lekára východoslovenského regiónu. Pán profesor sa zhostil tejto úlohy a pod jeho vedením boli vypracované a realizované plány likvidácie tuberkulózy a brucelózy hospodárskych zvierat. Došlo k výstavbe a sprevádzkovaniu kafilérie pre východoslovenský región. Ani v tomto období profesor Pleva neprestal prednášať a aj vedecky pracovať, čoho dôkazom je obhájenie kandidátskej dizertačnej práce v roku 1962 s tematikou moru ošípaných. Už v roku 1963 habilitoval na docenta a v roku 1965 povereník poľnohospodárstva akademik Boďa pozval doc. MVDr. Jána Plevu, CSc. za šéfa veterinárnej služby na Slovensku. V Bratislave pôsobil 4 roky a pod jeho vedením došlo k eradikácii tuberkulózy a brucelózy na Slovensku. Úspešne boli zvládnuté ohniská slintačky a krívačky i komplikovaná zdravotná situácia v chovoch na južnom Slovensku po pretrhnutí hrádzí Dunaja. Po návrate z Bratislavy v roku 1967 prebehlo inauguračné pokračovanie s návrhom menovať docenta Plevu za profesora v odbore Epizootológia a zoohygiena. Vzhľadom na jeho postoje v augustových udalostiach v roku 1968 bola jeho profesúra realizovaná až v roku 1974. V tom istom roku bol pán profesor Pleva poverený prebudovať katedru Hygieny potravín, ktorá odvtedy až dodnes sídli v tej istej budove. Profesor Pleva má veľkú zásluhu na vzniku a formovaní študijného odboru Hygiena potravín (ŠO HP), ktorý bol oficiálne otvorený od školského roku 1975/76. Príchodom pána profesora na katedru sa zintenzívnila vedecko-výskumná činnosť a katedra sa v hodnotení tejto oblasti postupne zlepšovala. Na katedre pribudli aj interní a externí aspiranti, dokonca dvaja z Kuby a bolo obhájených 12 dizertačných prác. Ako vedúci katedry viedol svoj kolektív k iniciatíve na úseku habilitácií, a tak sa katedra posilnila o 8 docentov. Profesor Pleva bol spoluautorom viacerých učebníc. Publikoval takmer 500 vedeckých a odborných prác v domácich a zahraničných časopisoch. Dlhé roky určoval smer hygieny potravín na Slovensku. Jeho zásluhou sa zvyšovali požiadavky nielen na dopĺňovanie teoretickej oblasti, ale i na vypracovanie písomných atestačných prác. Profesor Pleva sám vychoval 19 kandidátov vied, prispel k vedeckej výchove ako oponent mnohých kandidátskych, habilitačných a doktorských prác nielen pre našu univerzitu. Bol dlhoročným členom vedeckej rady vysokej školy, predsedom pre obhajoby kandidátskych aj doktorských dizertačných prác. Primárnu zásluhu má aj na zrode vedeckej konferencie Hygiena *alimentorum*, ktorá sa pravidelne organizuje už 40 rokov.

Profesor Pleva neustále vedecky pracoval, čoho dôkazom je obhajoba vedeckej hodnosti doktora vied v roku 1982. Nesmierne veľa vykonal na úseku súdneho znalca a veterinárnej legislatívy. Významný je jeho podiel na tvorbe a presadzovaní súčasného zákona o potravinách. Pôsobenie na svojej *Alma mater* ukončil v roku 1994 v zmysle vtedajšieho

zákona o vysokých školách. Avšak bohaté odborné a manažérske skúsenosti aplikoval aj naďalej ako riaditeľ Štátneho veterinárneho ústavu v Košiciach, kde pôsobil do roku 2000.

Celé generácie poznajú jeho iniciatívu pri formovaní športovej činnosti medzi našimi pedagógmi, zamestnancami a študentmi. S niekoľkými generáciami študentov a zamestnancov školy každý štvrtok o 13. hodine v daždi, aj v mraze vybiehal na futbalové ihrisko. Pamätne sú turnaje Memoriál Dr. Eliáša v Dudinciach, či Turnaj troch univerzít. Mnohí poznáme jeho vysoké nároky aj v tejto oblasti z našej aktívnej spoluúčasti.

Jeho záslužná činnosť nezostala nepovšimnutá ani vedením mesta Košice a za jeho celoživotné dielo v oblasti veterinárnej medicíny, pedagogickej a vedeckej činnosti, ako veterinárnemu odborníkovi, súdnemu znalcovi, expertovi na hygienu potravín a taktiež za aktívnu podporu košického športu z postu člena výboru futbalového oddielu mu bola v roku 2003 udelená cena mesta Košice.

Pán profesor Pleva nebol a nie je na UVLF vnímaný len ako vedúci katedry, ale aj ako človek schopný a ochotný postaviť sa do úlohy poradcu, priateľa i človeka, ktorý bol ochotný pomôcť nielen v profesijnom ale aj v osobnom živote, človek, ktorý sa dokáže zabaviť, s veľkým zmyslom pre humor. Aj v súčasnosti ho takmer denne stretávame v priestoroch Katedry hygieny a technológie potravín UVLF, kde ako emeritný profesor aktívne publikuje a zaujíma sa o dianie na katedre a univerzite.

prof. MVDr. Dionýz Máté, PhD.
UVLF Košice

K 85-tim narodeninám prof. Ing. Martina Halaja, CSc.

V tomto roku sa významného životného jubilea dožíva prof. Ing. Martin Halaj, CSc.

Narodil sa 22.2.1933 v Kriváni v rodine železničiara. Po absolvovaní Základnej školy v Kriváni a Meštianskej školy vo Zvolenskej Slatine sa zapísal na Roľnícku školu v Brezne. Maturoval na Poľnohospodársko-technickej škole v Oravskom Podzámku v roku 1953. V rokoch 1953 až 1958 študoval na Zootechnickej fakulte Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Po promóciách zostal pracovať na vtedajšej Katedre drobného chovu na úseku hydiny. V roku 1961 ukončil pedagogické minimum, v roku 1965 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu, v roku 1969 habilitoval a bol menovaný docentom. V roku 1994 bol menovaný za profesora pre odbor špeciálna zootechnika.

Za dlhé obdobie svojej pedagogickej práce na katedre viedol cvičenia, konzultácie a prednášky na dennom a diaľkovom štúdiu, kde na všetkých fakultách a odboroch vyučoval predmety z oblasti hydínarstva. Jeho práca s hydínarskou praxou bola a aj v súčasnosti je bohatá. Počas pôsobenia na Vysokej škole poľnohospodárskej bol členom vedeckých rád výskumných ústavov, členom redakčných rád viacerých časopisov, komisie pre obhajobu dizertačných prác, komisie pre rozvoj poľnohospodárskeho školstva a bol predsedom slovenskej pobočky Svetovej hydínarskej vedeckej spoločnosti. Počas pôsobenia na katedre vykonával v rokoch 1980 až 1993 funkciu vedúceho Katedry hydínarstva a malých hospodárskych zvierat. Bol aj prorektorom Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre.

Tento stručný výpočet aktivít prof. Ing. Martina Halaja, CSc. dokazuje, že prežil dlhé obdobie naplnené aktívnou prácou, ktorá je podložená výsledkami, ktoré sa natrvalo zapíšu do análov hydínarskej vedy.

Pre širšie predstavenie osobnosti nášho jubilanta je potrebné vyzdvihnúť jeho charakter a pracovitosť a ďalšie osobné vlastnosti geneticky fixované generáciami predkov v úzkej interakcii s tvrdými podmienkami rodného Podpoľania. Dokázal prekonať osobnú traumu, poníženie a obmedzovanie činnosti v rokoch normalizácie na VŠP v Nitre.

Vďaka podpore prof. Ing. Antona Groma, DrSc., ktorý bol v tom čase riaditeľom Výskumného ústavu chovu a šľachtenia hydiny v Ivánke pri Dunaji a poznal odborné aktivity a jeho vedeckú erudíciu, mohol ďalej riešiť významné vedecké úlohy. Tieto významne prispeli k rozvoju moderného hydínarstva nielen v bývalej ČSSR ale aj v krajinách RVHP. Na druhej strane však po jeho občianskej a pedagogickej integrácii po roku 1989 bol prezidentom menovaný za vysokoškolského profesora.

Je tvorivým pracovníkom so stále mladíckym entuziazmom a širiteľom moderných poznatkov v hydínarskej praxi. Svedčia o tom aj jeho početné odborné príspevky, ktoré neustále publikuje v Roľníckych novinách a iných periodikách.

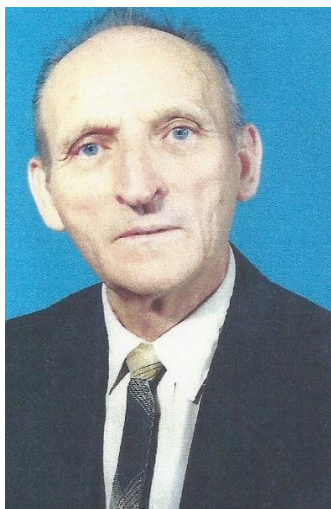
Do ďalších rokov Vám, pán profesor, prajeme veľa zdravia a tvorivej aktivity.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.

prof. Ing. Jozef Bulla, DrSc.

Spomienky

Za profesorom Václavom Komanom

V decembri 2018 sme sa rozlúčili s **profesorom Ing. Václavom Komanom, DrSc.**, dlhoročným vysokoškolským učiteľom na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Zomrel krátko po dovŕšení 91 rokov svojho mimoriadne plodného života, ktorý zasvätil svojej milovanej chémii lipidov. Narodil sa 3. novembra 1927 v mnohohodetnej maloroľníckej rodine, keď mal 4 roky zomrel mu otec a tak všetka starostlivosť o 7 – člennú rodinu zostala na jeho matke. Napriek ťažkej rodinnej situácii a prežitej svetovej vojne mladý Václav vyštudoval reálne gymnázium v Novom Meste nad Váhom a diplom inžiniera chémie získal v roku 1952 na Chemickej fakulte SVŠT v Bratislave (CHF). Po skončení vysokej školy postupne pracoval v Považských tukových závodoch, neskôr Palme n.p. v Novom Meste nad Váhom, jej závodoch v Hlohovci a Leviciach. Tam získaval praktické skúsenosti, ktoré neskôr mohol využívať vo svojej vedecko-výskumnej práci.

V roku 1954 prijal miesto asistenta na katedre technickej mikrobiológie a biochémie CHF SVŠT a od začiatku svojho pôsobenia sa aktívne podieľal na budovaní oddelenia chémie a technológie tukov, priradených tukárskych výrob a kozmetiky. Vypracoval ku tomu osnovy všetkých prednášok i nadväzných laboratórnych cvičení, postupne aj vedecko-výskumný program. V r. 1963 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na tému „*Štúdium vyšších nenasýtených mastných kyselín a ich izomérov*“. O 4 roky obhájil habilitačnú prácu na tému: „*Štúdium lipidov – ich prírodných zmesí a štruktúr*“, kde ako prvý na Slovensku aplikoval metódu plynovej chromatografie vo vlastných technických a metodických úpravách a v kombináciách s metódou kvapalinovej tenkovrstvovej chromatografie (TLC). Tieto skutočnosti mu otvorili cestu i do zahraničia, v roku 1979 bol na 6-mesačnom pobyte vo Francúzsku.

Súbor vlastných originálnych vedeckých prác bol podkladom pre spracovanie doktorskej dizertácie na tému: „*Štúdium štruktúr lipidov s dosahom na ich výživovú hodnotu a technologickú kvalitu*“. Obhájil ju v r. 1984 na VŠCHT v Prahe. V roku 1985 prijal ponuku vtedajšieho PZO Polytechna a prešiel ako vedecko-pedagogický expert na novozaloženú univerzitu v Tlemcene – Alžírsko. V roku 1990 mu priznalo Ministerstvo školstva Alžírsko

vedecko-pedagogickú hodnosť profesora ako prvému zahraničnému pracovníkovi z Československa. Na Slovensku mu bola táto hodnosť priznaná v r. 1994.

Jeho publikačná činnosť je rozsiahla, napísal sám, alebo v spoluautorstve 7 monografií a vysokoškolských učebníc, v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch odpublikoval vyše 150 pôvodných prác, viedol vyše 130 diplomantov, vchoval 12 doktorandov, z toho 2 v zahraničí. V roku 1968 sa stal zakladajúcim členom Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Bol dlhé roky jej funkcionárom, je nositeľom Fándlyho medaily.

Češť jeho pamiatke.

doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD., Ing. Ladislav Staruch, PhD.,

Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za rok 2019

Podujatia realizované v roku 2018

Poľnohospodárska sekcia:

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	XV. Bezpečnosť a kontrola potravín
Názov podujatia anglicky:	XV. Food Safety and Control
Typ podujatia:	Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	22. – 23. marec 2018
Miesto konania:	Hotel PARK Piešťany
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Počet účastníkov:	domácich: 165 zahraničných: 50
Počet príspevkov:	spolu: 119 prednášky: 30 postery: 89
Výstupy z konferencie:	Zborník na CD nosiči, Potravinárstvo –online
Anotácia podujatia:	Konferencia bola zameraná na prezentáciu najnovších poznatkov v oblasti legislatívy a kontroly potravín, chemickej a mikrobiologickej bezpečnosti potravín ako aj najnovších analytických metód používaných v potravinárstve. Na konferencii bola prezentovaná najnovšia prístrojová technika, prezentovalo sa celkom 8 firiem. Príspevky boli publikované v zborníku z konferencie a vo vedeckom časopise Potravinárstvo.
Financovanie zo zdrojov SAV:	300 €

Názov podujatia slovensky:	XIX. Rizikové faktory potravinového reťazca
Názov podujatia anglicky:	XIX. Risk Factors of Food Chain
Typ podujatia:	Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	24.9.-26.9.2018
Miesto konania:	Gödöllő, Maďarsko
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc., prof. Ing. Norbert Lukáč, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Norbert.Lukac@uniag.sk
Počet účastníkov:	domácich: 28 zahraničných: 26
Počet príspevkov:	spolu: 38 prednášky: 10 postery: 28
Výstupy z konferencie:	zborník abstraktov v elektronickej forme na stránke Rizikové faktory potravinového reťazca 2018
Anotácia podujatia:	Cieľom tradičnej medzinárodnej konferencie bolo sprostredkovať najnovšie informácie z výskumu v oblasti rizikových faktorov potravinového reťazca dosiahnutých na jednotlivých pracoviskách, ako aj informácie o vedecko-výskumnom zameraní pracovísk. Konferencia je realizovaná v spolupráci s Pedagogickou univerzitou v Krakove v Poľsku, Szent István University v Gödöllő v Maďarsku a Rzesovskou univerzitou v Rzesowe v Poľsku.
Financovanie zo zdrojov SAV:	300 €

Názov podujatia slovensky:	Kvalita a bezpečnosť potravín
Názov podujatia anglicky:	Food quality and safety
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	13. november 2018
Miesto konania:	Kongresové centrum SPU v Nitre
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Ing. Jozef Čapla, PhD.,
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Anotácia podujatia:	Odborný seminár bol určený manažérom v potravinárskom priemysle s cieľom poskytnutia najnovších informácií o uplatňovanej legislatíve SR a EÚ v oblasti označovania potravín, výživových a zdravotných tvrdení, a systémov riadenia v potravinárstve. Boli prezentované poznatky z uplatňovania doterajších systémov kontroly potravín, problematika riadenia krízových situácií, obchodných noriem pre ovocie a zeleninu, systémov kontroly falšovania potravín a systémov kontroly v obchodných reťazcoch.
Počet účastníkov	110
Financovanie zo zdrojov SAV:	250 €

Sekcia: Potravinárska sekcia

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Celiakia a potraviny.
Názov podujatia anglicky:	Coeliac disease and foodstuffs
Typ podujatia:	Medzinárodná konferencia
Termín konania:	24. november 2018
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., Ing. M. Hajtaš. Potravinárska sekcia SSPLPV pri SAV
Počet účastníkov:	200
Rokovací jazyk:	SJ, AJ
Charakteristika podujatia:	cca 200 účastníkov, prednášky, konzultácie diskusia,
Anotácia podujatia:	Konferencia je určená pre pacientov s ochorením celiakia. Tradične je spojená s prezentáciou výrobkov určených pre celiatikov. Veľký ohlas zaznamenala prednáška na tému CHOROBY VYVOLANE LEPKOM /MUDr. B. Pekárková, gastroenterológ Trnava / ako aj Význam nutričných faktorov u celiakie /doc. MUDr. I. Kajaba, PhD., Ing. L. Staruch PhD., Ing. E. Hybenová, PhD. FCHPT STU Bratislava /
Financovanie zo zdrojov SAV	0 €

Názov podujatia slovensky:	Mlieko vo výžive
Názov podujatia anglicky:	Milk in nutrition
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	24. máj 2018
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	Ing. L.Staruch, PhD., Ing.K.Herian,CSc. Doc.MUDr.I.,Kajaba, PhD Potravinárska sekcia SSPLPV pri SAV
Počet účastníkov:	80
Rokovací jazyk:	SJ
Charakteristika podujatia:	odborný seminár

Anotácia podujatia: Na FCHPT STU sa 24.5.2018 uskutočnila akcia, ktorou si odborná verejnosť pripomenula Svetový deň mlieka. Na odbornom seminári privítal účastníkov sa organizátorov, ktorými boli Potravinárska sekcia Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, Slovenská spoločnosť pre výživu a Ústavom potravinárstva a výživy FCHPT STU, Ing. Ladislav Staruch, PhD. Uviedol, že programom seminára chceli zdôrazniť dôležitosť a nezastupiteľnú úlohu mlieka vo výžive obyvateľstva, metódy sledovania jeho kvality, nedostatočnú spotrebu a možnosti jej zvýšenia vzhľadom na spoločenský prínos mlieka ako aj stratégiu výživovej politiky štátu z hľadiska výroby a spotreby mlieka a mliečnych výrobkov.

Dr.h.c. Prof. Ing. Ján Šajbidor, DrSc., dekan fakulty vo svojom pozdravnom príhovore pripomenul, že táto akcia sa koná už tradične s ročnou periodicitou. Uviedol, že je dobré, keď akademická obec propaguje na odbornej úrovni mlieko, ako dôležitú potravinu, ale aj komoditu, ktorej výroba a spracovanie má na Slovensku stáročnú tradíciu.

V prvej prednáške hovorila Mgr. Ing. Zuzana Sirotná, MPH, MHA o význame a kvalite materského mlieka. Za kolektív autorov z Ústavu verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR) informovala o význame materského mlieka ako nezastupiteľnej zložky výživy dojčiat, zbere materského mlieka a sledovaní jeho kvality v bankách ženského mlieka – v laktáriách. ÚVZ SR sleduje dlhodobu kvalitu materského mlieka zbieraného od dárkyň a po jeho ošetrení. V rámci programov a projektov úradov verejného zdravotníctva sa sleduje mikrobiologická a chemická kontrola materského mlieka. Zo sledovania chemických ukazovateľov vyplýva, že 51 % vzoriek nedosahovalo požadovaný obsah železa, 36 % obsah tuku a 11 % vápnika. Vyššiu ako požadovanú hodnotu malo 68 % vzoriek pre sacharidy a 21 % pre tuk. Výsledky preukázali dostatočnú účinnosť pasterizácie materského mlieka, rovnako aj jej opodstatnenosť vzhľadom na kvalitu surového mlieka.

Ing. Janka Koreňová, PhD., z Výskumného ústavu potravinárskeho predniesla prednášku o charakterizácii bryndze a syrov novými metódami. Na Slovensku sa vyrába bryndza a množstvo tradičných syrov z nej, pričom mnohé z nich majú chránené zemepisné označenie a Ovčí hrudkový syr – salašnícky dokonca značku zaručene tradičnej špeciality. Ich špecifikácia je doteraz vyjadrovaná ukazovateľmi, ktoré nie sú jednoznačne kvantifikovateľné, najmä špecifikácie mikroflóry a aróma-aktívnych látok. Preto je snahou ich pracoviska stanoviť diverzitu mikroorganizmov, identifikovať významné prchavé aróma-aktívne látky, zistiť enzymatický potenciál mikroorganizmov v ovčom hrudkovom syre, či získať informácie o funkčnosti jednotlivých mikroorganizmov z hľadiska enzymatickej aktivity, všetko na základe najmodernejších postupov inštrumentálnej analýzy a molekulárnej biológie. Naplnenie týchto cieľov umožní presnejšiu špecifikáciu tradičných výrobkov, ktorá zabezpečí ich lepšiu obchodnú ochranu a zvýšenie ich kvality.

Ing. Karol Herian, CSc., emeritný riaditeľ Výskumného ústavu mliekarenského v Žiline, vo svojej prednáške o spotrebe a spoločenskom prínose mlieka zdôraznil, že nie je náhodou, že Svetový deň mlieka si pripomíname na podnet konferencie lekárov, odborníkov na výživu, v r. 1957. Význam mlieka je okrem zdravej výživy ľudí aj v prínose pri ekologickom využití trávnych porastov a krajnotvorbe, ako aj v rozvoji vidieka, zamestnanosti ľudí a udržiavania tradícií. Aj keď vo svete a v Európskej únii produkcia mlieka a mliečnych výrobkov každoročne rastie, na Slovensku je situácia alarmujúca. Tak ako sme stratili sebestačnosť vo výrobe potravín, klesla u nás aj výroba a spotreba mlieka. V r. 2017 klesla výroba mlieka na 45,5 % stavu v r. 1990, pričom počet dojníc klesol za toto obdobie na 25 % pôvodného stavu. Ako dlhodobé a strategické ciele v tejto oblasti Ing. Herian

identifikoval tieto body: – postupná obnova slovenskej potravinovej sebestačnosti a konkurencieschopnosti, – podpora aktivít na zvýšenie domácej spotreby zdravých potravín a mliečnych výrobkov a to i v rámci školského stravovania, s ohľadom na odporúčanú dávku spotreby potravín, – zvýšenie záujmu mladých ľudí o prácu v poľnohospodárstve, v krajinotvorbe i v agroturistike, – lepšia ochrana a využitie domácich zdrojov (nevyužitá pôda, nezamestnaní ľudia), – zjednodušenie platnej legislatívy na ľahšie a rýchlejšie využitie a spracovanie domácich surovín.

Ing. Ján Keresteš zo spoločnosti NIKA, s.r.o. sa vo svojom vystúpení zameril na úlohu mlieka a mliečnych výrobkov v systéme stratégie výživovej politiky štátu. Charakteristiky výživovej politiky sú zamerané na potravinovú bezpečnosť, ktorá zahŕňa potravinovú dostupnosť a potravinovú dostupnosť a na bezpečnosť potravín, ktorá zahŕňa kvalitu a hygienu potravín a medzinárodný obchod s potravinami a pôsobenie týchto faktorov v časovej závislosti. V rámci potravinovej bezpečnosti malo na zníženie spotreby mlieka vplyv niekoľko faktorov, ako napr. privatizácia, vplyv zahraničných investorov, ekonomická motivácia prechodných období, zisk z dotácií, či vplyv nadnárodných obchodných reťazcov. Bezpečnosť potravín je v komodite mlieko ovplyvnená najmä kvalitou a cenou nakupovaného mlieka, uplatňovaním potravinový kódex, jeho filozofie s dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú, zavedením a uplatňovaním nových technológií a ich dôsledkami, zrušením technicko-hospodárskych noriem, komplexného systému riadenia kvality a vedenia výrobných evidencií a zavedenými systémami kontroly a hodnotenia potravín. V závere svojej prednášky sa zameril na potrebu politicko-štatných rozhodnutí, ich nasmerovanie a dopady vo výživovej politike Slovenska.

Odborný seminár vyvrcholil kuloárnou diskusiou v priestoroch Slovenskej chemickej knižnice, ktorú tradične sprevádzala ochutnávka výrobkov nášho mliekarenského a iného potravinárskeho priemyslu.

Financovanie zo zdrojov SAV	50 €
-----------------------------	------

Sekcia: pedologická

Konferencie:

Názov podujatia slovensky:	PEDOLOGICKÉ DNI 2018 – 100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie
Názov podujatia anglicky:	PEDOLOGICAL DAYS 2018 – 100 years of common history of Czech and Slovak Soil Science
Typ podujatia:	Vedecká konferencia organizovaná v spolupráci s ČPS s podtitulom: „100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie“.
Termín konania:	12.-14. 09. 2018
Miesto konania:	Bratislava (hotel Sorea Regia)
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV (Societas pedologica slovacica), Katedra pedológie PriFUK Bratislava a Česká pedologická spoločnosť
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., j.sobocka@vupop.sk , RNDr. Blanka Ilavská, PhD., b.ilavska@vupop.sk , http://www.pedologia.sk
Rokovací jazyk:	Slovenčina, čeština
Počet účastníkov:	95
Charakteristika podujatia:	Cieľom spoločnej konferencie bolo demonštrovať vzájomné vzťahy pôdozalcov pri príležitosti 100. rokov vzniku ČSR. Konferencia sa konala pod záštitou ministerky MPRV a v spolupráci s Katedrou pedológie PriFUK a Českej pedologickej spoločnosti. Súčasťou konferencie bolo vydanie reprezentačnej publikácie Sobocká, J., Šarapatka B. „100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie vrátane encyklopédie významných pedologických osobností.“
Požadovaný príspevok zo SAV	150 €

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	3. Medzinárodné sympóziu m o pôdnej fyzike
Názov podujatia anglicky:	3rd international symposium on soil physics
Typ podujatia:	Medzinárodné sympóziu m v Poľsku za spoluorganizácie Societas pedologica slovacae.
Termín konania:	14.-15. február 2018
Miesto konania:	Krakov (Poľsko)
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	RNDr. Beata Houšková, CSc., b.houskova@vupop.sk
Rokovací jazyk:	Angličtina
Počet účastníkov:	50 (zo SR 1)
Charakteristika podujatia:	Sympóziu m bolo venované pôdoznalcóm špecialistóm na pôdnu fyziku využívajúcich fyzikálne metódy v environmentálnom výskume za účasti pedologických spoločností krajín V4.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Názov podujatia slovensky:	Seminár k 85. jubileu doc. Ing. Zoltána Bedrnu, DrSc.
Názov podujatia anglicky:	Seminar to the 85 jubilee of doc. Ing. Zoltán Bedrna, DrSc.
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	27.11.2018
Miesto konania:	Prírodovedecká fakulta UK centrum AMOS
Garant podujatia:	Katedra pedológie PRIFUK Bratislava, Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Prof. RNDr. Pavel Dlapa, PhD., doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., j.sobocka@vupop.sk
Rokovací jazyk:	Slovenčina
Počet účastníkov:	35
Charakteristika podujatia:	Seminár bol tematicky orientovaný na problematiku klasifikácie, bonitácie a antropizácie pôd a diskusie k 5 prezentovaným prednáškam.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Exkurzie:

Názov podujatia:	Pedologická exkurzia do Debrecínu
Názov podujatia:	Pedological excursion to Debrecen region
Termín konania:	24.-27.06.2018
Miesto konania:	Maďarsko
Garant podujatia	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV, ČPS, Maďarská pedologická spoločnosť
Počet účastníkov:	10 zo SR, 18 z ČR
Kontaktná adresa, e-mail	Doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., j.sobocka@vupop.sk
Stručné zameranie exkurzie:	Cieľom exkurzie bolo okrem vedeckých kontaktov medzi jednotlivými krajinami (ČR a SR) naviazať užšiu spoluprácu s Maďarskou pedologickou spoločnosťou. Výskum pôdneho prostredia prebiehal v regióne Debrecínu – výkop, popis a klasifikácia 8 pôdnych profilov v medzinárodnom systéme WRB 2014 a charakteristika príahlého územia.
Požadovaný príspevok zo SAV	50 €

Prednášky:

Názov prednášky:	Za polárnym kruhom na Putorane (Sibír)
Termín konania:	december 2018
Miesto konania:	NPPC-VÚPOP, Bratislava
Prednášajúci:	doc. Ing. Erika Gömöryová, PhD., prof. Ing. Viliam Pichler, PhD.
Počet účastníkov:	30
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Erika Gömöryová (erika.gomoryova@tuzvo.sk)
Stručné zameranie prednášky:	vedecká prednáška pre členov SPS
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Lesnícka sekcia**Vedecké konferencie:**

Názov podujatia slovensky:	Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2018
Názov podujatia anglicky:	Influence of abiotic and biotic stressors on properties of plants 2018
Typ podujatia:	Konferenciu organizoval Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze
Termín konania:	4.– 6. september 2018
Miesto konania:	ÚEL SAV Zvolen, Štúrova 2
Garant podujatia:	Ing. Margita Kuklová, CSc., doc. Ing. František Hnilička, Ph.D
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kuklova@savzv.sk Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, katedra botaniky a fyziologie rostlin, Kamýcká 129, Praha 6 – Suchbátka 16521, Česká republika hnilicka@af.czu.cz
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti stresovej fyziológie rastlín, so zameraním na problematiku využitia a aplikácie antistresových látok v pestovateľskej technológii.
Príspevok zo SAV	250 €

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2018
Názov podujatia anglicky:	Current Problems in Forest establishment and Silviculture 2018
Typ podujatia:	Konferenciu organizoval NLC – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Termín konania:	26.–27. október 2018
Miesto konania:	Dolná Strehová
Garant podujatia:	Ing. Dagmar Bednárová, PhD.; MPaRV Bratislava
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Stredisko kontroly LRM NLC – LVÚ Zvolen, bednarova@nlcsk.org
Rokovací jazyk:	slovenčina, angličtina
Charakteristika podujatia:	Podujatie bolo zamerané na prezentovanie najnovších poznatkov vedy a výskumu z oblasti zakladania, pestovania a produkcie lesa pre ich využitie v lesníckej praxi.
Príspevok zo SAV	200 €

Prednášky:

Názov prednášky:	Predmet ochrany NPR Badínsky prales
Termín konania:	12. 10. 2018
Miesto konania:	Kremnické vrchy
Prednášajúci:	Ing. Katarína Sládeková
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, sladekova@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na históriu a stav ochrany NPR Badínsky prales.
Príspevok zo SAV	80,- Eur

Názov prednášky:	Charakter lesných ekosystémov Badínskeho pralesa
Termín konania:	12. 10. 2018
Miesto konania:	Kremnické vrchy
Prednášajúci:	Ing. Ján Kukla, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kukla@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na geobiocenologickú charakteristiku lesných ekosystémov Badínskeho pralesa (geologické, geomorfologické, pedologické, hydrologické, klimatické a fytoocenologické pomery).
Príspevok zo SAV	-

Názov prednášky:	Vplyv meniacich sa životných podmienok na formovanie lesných spoločenstiev
Termín konania:	12. 10. 2018
Miesto konania:	Kremnické vrchy
Prednášajúci:	Ing. Margita Kuklová, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kuklova@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na objasnenie synantropizácie rastlinných spoločenstiev, ako aj vplyvu meniacich sa ekologických podmienok na životné procesy a sukcesiu rastlín.
Príspevok zo SAV	-

Názov prednášky:	Motýle známe neznáme
Termín konania:	15. 5. 2018
Miesto konania:	Gymnázium Ľudovíta Štúra, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Lenka Sarvašová
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, sarvasova@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška so zameraním na Motýle (<i>Lepidoptera</i>), skupinu hmyzu ktoré majú veľký význam pre terestrické ekosystémy. Nepoletujú po lúčach len preto, že hľadajú nektár či partnerov, ale ukrývajú aj mnoho ďalších zaujímavostí.
Príspevok zo SAV	-

Názov prednášky:	Orech čierny (<i>Juglans nigra</i>) – zabudnutá ovocná plodina
Termín konania:	8. 11. 2018
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Michal Pástor, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	michalpastor65@gmail.com
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška so zameraním na perspektívnu rýchlorastúcu drevinu

	orecha čierneho, introdukovanú drevinu pochádzajúcu zo Severnej Ameriky, využitie ktorej je široké a pestré. Počas prednášky bol predstavený pestovateľský program JUNIER.
Príspevok zo SAV	40 €

Názov prednášky:	Botanické zážitky z Krymu
Termín konania:	13. 12. 2018
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Libor Ulrych, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ŠOP SR Banská Bystrica, Tajovského ul. 28B Banská Bystrica, libor.ulrych@sopsr.sk
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška so zameraním na geografiu, geológiu, klímu a ekológiu Krymského polostrova, ktorý je spolu s príslušnými oblasťami tvorený niekoľkými <u>tektonickými jednotkami</u> . Severná časť polostrova je pokrytá <u>stepou</u> a <u>lesostepou</u> , menšiu južnú časť tvorí úzke <u>subtropické pásmo</u> .
Príspevok zo SAV	20 €

Veterinárna sekcia
Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	Hygiena Alimentorum XXXIX – Zdravotná bezpečnosť a kvalita hydínového mäsa, vajec, produktov rybolovu a zveriny
Názov podujatia anglicky:	Hygiena Alimentorum XXXIX – Safety and quality of poultry meat, eggs, fishery products and game
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	16. - 18. 05. 2018
Miesto konania:	Hotel Patria, Štrbské pleso, Vysoké Tatry
Garant podujatia:	prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	jozef.nagy@uvlf.sk , www.uvlf.sk
Počet účastníkov:	204
Počet príspevkov:	Spolu: 99 prednášky: 27 postery: 72
Výstupy z konferencie:	Zborník v tlačenej forme, zborník na CD nosiči,
Anotácia podujatia::	Hlavným zameraním medzinárodnej vedeckej konferencie bolo prezentovať aktuálne problémy bezpečnosti a kvality hydínového mäsa, vajec, rýb a mäsa zveriny.
Financovanie zo zdrojov SAV:	350 €

Odborné semináre: 2

Názov podujatia slovensky:	Seminár doktorandov - Hygiena a kvalita potravín
Názov podujatia anglicky:	Seminar of Ph.D. students - Food hygiene and quality
Typ podujatia:	Vedecký seminár
Termín konania:	26. 06. 2018
Miesto konania:	UVLF Košice

Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Turek, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	peter.turek@uvlf.sk , www.uvlf.sk
Počet účastníkov:	30
Počet príspevkov:	Spolu:7 prednášky: 7 postery: 0
Anotácia podujatia::	Hlavným zameraním seminára bola prezentácia výsledkov prác mladých vedeckých pracovníkov UVLF v oblasti hygieny a kvality potravín. Seminár dáva príležitosť mladším kolegom nabráť praktické skúsenosti pri prezentácii vlastných prác
Financovanie zo zdrojov SAV:	100 €

Názov podujatia slovensky:	Mil'niky veterinárnej profesie od roku 1918 - Hygieny potravín na Slovensku
Názov podujatia anglicky:	History of Veterinary Professions since 1918 - Food Hygiene in Slovakia
Typ podujatia:	Vedecký seminár
Termín konania:	09. 11. 2018
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Turek, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	peter.turek@uvlf.sk , www.uvlf.sk
Počet účastníkov:	43
Počet príspevkov:	Spolu: 5 prednášky: 5 postery: 0
Anotácia podujatia::	Podujatie bolo organizované pri príležitosti 90. narodením prof. MVDr. Jána Plevu, DrSc., zakladateľa Hygieny potravín na UVLF v Košiciach a jedného s významných odborníkov v oblasti hygieny potravín na Slovensku. V prednáškovej časti odzneli prezentácie mapujúce historický vývoj veterinárnej činnosti v oblasti hygieny potravín na Slovensku.
Financovanie zo zdrojov SAV:	200 €

Plán podujatí na rok 2019

Sekcia: Poľnohospodárska
Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	XVI. Bezpečnosť a kontrola potravín
Názov podujatia anglicky:	XVI. Food Safety and Control
Typ podujatia:	vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	28. - 29.3.2019
Miesto konania:	Park Hotel Piešťany
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český, poľský, anglický
Anotácia podujatia:	Konferencia je zameraná na prezentovanie najnovších poznatkov v oblasti legislatívy a kontroly potravín, systémov riadenia bezpečnosti potravín, mikrobiologickej a mykologickej bezpečnosti, chemickej bezpečnosti potravín, aplikácie perspektívnych technológií pre bezpečnejšie potraviny, hľadanie vzťahov medzi bezpečnosťou potravín, zdravím, výživovou hodnotou potravín, welfere a inými vplyvmi.
Požadovaný príspevok zo SAV	900 €

Názov podujatia slovensky:	XX. Rizikové faktory potravinového reťazca
Názov podujatia anglicky:	XX. Risk Factors of Food Chain
Typ podujatia:	Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	september 2019
Miesto konania:	Kežmarské Žľaby, Slovensko
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc., prof. Ing. Norbert Lukáč, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Norbert.Lukac@uniag.sk
Rokovací jazyk:	Anglický, slovenský, český,
Anotácia podujatia::	Cieľom medzinárodnej konferencie je sprostredkovať najnovšie informácie z výskumu v oblasti rizikových faktorov potravinového reťazca dosiahnutých na jednotlivých pracoviskách, ako aj informácie o vedecko-výskumnom zameraní pracovísk. Konferencia je realizovaná v spolupráci s Pedagogickou univerzitou v Krakove v Poľsku, Szent István University v Gödöllő v Maďarsku a Rzesovskou univerzitou v Rzesowe v Poľsku.
Požadovaný príspevok zo SAV	700 €

Odborné semináre:

Názov podujatia slovensky:	Škola – veda – prax – kariéra
Názov podujatia anglicky:	School – Science – Practice - Career
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	14. marec 2019
Miesto konania:	Katedra hygieny a bezpečnosti potravín, poslucháreň BH
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Ing. Peter Zajác, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Podujatie je zamerané na rozvoj študijného programu Bezpečnosť a kontrola potravín s cieľom podať informácie z praxe o požiadavkách na vzdelávanie, orientáciu záverečných prác a rozvoj kariérnych schopností študentov. Zástupcovia potravinárskeho priemyslu budú prezentovať požiadavky na orientáciu vzdelávania, riešenia záverečných prác a požiadavky na výkon pracovných pozícií.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne trendy systémov riadenia a kontroly potravín
Názov podujatia anglicky:	Current trends of management system and food control
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	12. november 2019
Miesto konania:	Kongresové centrum SPU v Nitre
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Ing. Jozef Čapla, PhD.,
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Anotácia podujatia:	Odborný seminár je určený manažérom v potravinárskom priemysle s cieľom poskytnutia najnovších informácií o uplatňovanej legislatíve SR a EÚ v oblasti označovania potravín, výživových a zdravotných tvrdení, a systémov riadenia v potravinárstve. Budú tiež prezentované poznatky z uplatňovania doterajších systémov kontroly potravín, problematika riadenia krízových situácií, likvidácie odpadov a vzorkovania potravín.
Požadovaný príspevok zo SAV:	800 €

Prednášky:

Názov podujatia slovensky:	Týždeň bezpečnosti potravín
Názov podujatia anglicky:	Week of Food Safety
Typ podujatia:	odborné prednášky, prezentácie, dotazníkové prieskumy
Termín konania:	8.4.-12.4.2019
Miesto konania:	priestory SPU, poslucháreň BH, mesto Nitra
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Podujatie je zamerané na propagáciu bezpečnosti potravín, činnosti Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín, činnosť jeho vedeckých výborov, propagáciu národných vedeckých skupín, úlohy odboru bezpečnosti potravín a výživy Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Súčasne sa bude robiť propagácia bezpečnosti potravín na základných a stredných školách ako aj medzi spotrebiteľmi pri nakupovaní potravín. Budú prebiehať diskusie s vybranými odborníkmi na aktuálnu problematiku. Pedagógovia katedry budú v stanovených termínoch poskytovať odborné konzultácie k aktuálnym problémom bezpečnosti potravín.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

**Sekcia: Potravinárska
Vedecké konferencie:**

Názov podujatia slovensky:	Cudzorodé látky v požívatinách
Názov podujatia anglicky:	Additives and Contaminants in Foodstuffs 2018
Typ podujatia:	Medzinárodná konferencia
Termín konania:	Marec 2019
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., doc. MUDr. Igor Kajaba, PhD.,
Počet účastníkov:	100
Kontaktná adresa , e-mail, web	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	SJ, CJ, PL, AJ
Anotácia podujatia:	Hlavnou témou podujatia bude zdravotná bezpečnosť potravín – cesta ovládania rizika, odhad zdravotného rizika a nová legislatíva v oblasti prídavných látok a kontaminantov v požívatinách. V ďalších prednáškach sú témy týkajúce sa toxikológie, analytických metód, monitoringu a expozícii človeka cudzorodým látkam pochádzajúcim z potravín. Slávnostný spoločenský večer bude venovaný jubilantom a zároveň oceňovaniu významných osobností.
Požadovaný príspevok zo SAV	500 €

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	MLIEKO VO VÝŽIVE
Názov podujatia anglicky:	Milk in nutrition
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	maj 2019
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., Ing. K. Herian, CSc., doc. Ing. M. Greifová, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk
Rokovací jazyk:	SJ
Charakteristika podujatia:	odborný seminár
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Sekcia: pedologická**Konferencie:**

Názov podujatia slovensky:	PEDOLOGICKÉ DNI 2019
Názov podujatia anglicky:	PEDOLOGICAL DAYS 2019
Typ podujatia:	Vedecká konferencia organizovaná v spolupráci s ČPS s podtitulom, ktorý bude neskôr určený.
Termín konania:	September 2019
Miesto konania:	Česká republika (hotel Srní - Šumava)
Garant podujatia:	Česká pedologická spoločnosť v spolupráci Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobočka, CSc., j.sobočka@vupop.sk , RNDr. Blanka Ilavská, PhD., b.ilavska@vupop.sk , http://www.pedologia.sk
Rokovací jazyk:	slovenčina, čeština
Počet účastníkov:	100
Charakteristika podujatia:	Cieľom spoločnej konferencie je nadviazať na doterajšiu spoluprácu organizácie spoločných podujatí s témou, ktorá bude určená neskôr.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Udržateľný manažment pôd – príklad dobrej poľnohospodárskej praxe
Názov podujatia anglicky:	Sustainable management of soils – an example of good agricultural practice
Typ podujatia:	Odborný seminár na národnej úrovni o význame udržateľného hospodárenia na pôde
Termín konania:	jún 2019
Miesto konania:	Bratislava
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobočka, CSc., j.sobočka@vupop.sk , RNDr. Blanka Ilavská, b.ilavska@vupop.sk
Rokovací jazyk:	slovenčina
Počet účastníkov:	60
Charakteristika podujatia:	Odborný seminár bude zameraný na podporu zvýšenia povedomia o význame udržateľného hospodárenia na pôde, kde farmári budú oslovení z hľadiska prezentácie správnej

	poľnohospodárskej praxe
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Názov podujatia slovensky:	Medzinárodný seminár Antropizácia pôd XII.
Názov podujatia anglicky:	International workshop SOIL ANTHROPIZATION XII.
Typ podujatia:	Medzinárodný odborný seminár v spolupráci s viacerými vedeckými organizáciami.
Termín konania:	Október 2019
Miesto konania:	Bratislava
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV a ostatné organizácie
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., j.sobocka@vupop.sk , RNDr. Blanka Ilavská, b.ilavska@vupop.sk
Rokovací jazyk:	slovenčina, angličtina
Počet účastníkov:	70
Charakteristika podujatia:	Seminár bude pokračovaním podobných seminárov (12.) a bude riešiť aktuálne témy urbánnych a antropogénnych pôd a ich dopad na životné prostredie
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Exkurzie:

Názov podujatia:	Pedologická exkurzia do Podkarpatskej Rusi
Názov podujatia:	Pedological excursion to Subcarpathian Russia
Termín konania:	jún 2019
Miesto konania:	Ukrajina
Garant podujatia	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV a Česká pedologická spoločnosť
Počet účastníkov:	10
Kontaktná adresa, e-mail	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., j.sobocka@vupop.sk
Stručné zameranie exkurzie:	Pedologická exkurzia má za cieľ preskúmať environmentálny stav Bukových lesov a stavu lesnej pôdy vrátane námetov na ich ochranu.
Požadovaný príspevok zo SAV	150 €

Prednášky:

Názov prednášky:	Skúsenosti z pôdoznaleckého výskumu na archeologickej lokalite Tell al Retábí, Egypt
Termín konania:	december 2019
Miesto konania:	VÚPOP, Bratislava
Prednášajúci:	RNDr. Emil Fulajtár, PhD.
Počet účastníkov:	30
Kontaktná adresa, e-mail, web:	e.fulajtar@vupop.sk
Stručné zameranie prednášky:	vedecká prednáška pre členov SPS
Požadovaný príspevok zo SAV	nie

Sekcia: lesnícka**Vedecké konferencie: 2**

Názov podujatia slovensky:	Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2019
Názov podujatia anglicky:	Influence of abiotic and biotic stressors on properties of plants 2019
Typ podujatia:	Konferenciu organizuje Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze
Termín konania:	september 2019
Miesto konania:	Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra botaniky a fyziologie rostlin, Praha 6 – Suchdol 16521, Česká republika
Garant podujatia:	Ing. Margita Kuklová, CSc., doc. Ing. František Hnilička, Ph.D.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kuklova@savzv.sk Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha 6 – Suchdol 16521, Česká republika, hnilicka@af.czu.cz
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti stresovej fyziológie rastlín, vrátane aplikácie získaných výsledkov v šľachtení, pestovaní a v ochrane rastlín.
Požadovaný príspevok zo SAV	500 €

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2019
Názov podujatia anglicky:	Current issues in forest establishment and silviculture 2019
Typ podujatia:	Konferenciu organizuje Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Termín konania:	október 2019
Miesto konania:	SR, podľa témy a vysúťazenej konferenčnej miestnosti
Garant podujatia:	Ing. Dagmar Bednárová, PhD., organizačný vedúci
Kontaktná adresa, e-mail, web:	bednarova@nlcsk.org
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický
Charakteristika podujatia:	Medzinárodná konferencia určená vlastníkom a užívateľom lesa, odborným lesným hospodárom, držiteľom osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s lesným reprodukčným materiálom, vedeckovýskumným pracovníkom a doktorandom, pracovníkom štátnej správy, lesníckych inštitúcií a ostatným záujemcom.
Požadovaný príspevok zo SAV	500 €

Prednášky: 6

Názov prednášky:	Prírodné a historické zaujímavosti údolia rieky Slatina
Termín konania:	10. 2019
Miesto konania:	údolie rieky Slatina v úseku vodná nádrž Môt'ová – Slatinka
Prednášajúci:	Ing. Katarína Sládeková
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, sladekova@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOS spojená s odbornou prednáškou zameranou na prírodné a historické zaujímavosti údolia rieky Slatina (v úseku vodná nádrž Môt'ová – Slatinka)
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Názov prednášky:	Charakter lesných ekosystémov v údolí rieky Slatina
Termín konania:	10. 2019
Miesto konania:	údolie rieky Slatina v úseku vodná nádrž Môt'ová – Slatinka
Prednášajúci:	Ing. Ján Kukla, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kukla@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na geobiocenologickú charakteristiku lesných ekosystémov údolia rieky Slatina (geologické, geomorfologické, pedologické, hydrologické, klimatické a fytoecenologické pomery).
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Názov prednášky:	Vplyv meniacich sa životných podmienok na synantropizáciu rastlinných spoločenstiev v údolí rieky Slatina
Termín konania:	10. 2019
Miesto konania:	údolie rieky Slatina v úseku vodná nádrž Môt'ová – Slatinka
Prednášajúci:	Ing. Margita Kuklová, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kuklova@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na objasnenie synantropizácie rastlinných spoločenstiev.
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Názov prednášky:	Využitie ekológie netopierov v robotike
Termín konania:	11. 2019
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Mgr. Ladislav Naďo, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, nado@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Netopiere používajú unikátny biologický mechanizmus schopný prehľadávať priestor pričom zároveň zabráňujú rozpadu ich sociálnej skupiny. Táto vlastnosť má vysoký potenciál pre vývoj nových biologicky-inšpirovaných algoritmov a metód využiteľných napr. pri koordinácii skupiny dronov. Prednáška prinesie pohľad na spoločný výskum štyroch vedeckých disciplín (biológia, matematika, informatika, technológia).
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Názov prednášky:	Využitie moderných technológií diaľkového prieskumu zeme v lesníctve a ekológii
Termín konania:	11. 2019
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Branislav Hroščo
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, hrosso@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška so zameraním na využitie dronov pri snímkaní lesa, využitie laserového skenovania na podrobné mapovanie štruktúry stromu a porastov, mapovanie kalamitných plôch s využitím leteckej fotogrametrie a družicového snímkania, a využitie termografie na monitorovanie požiarov.
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Názov prednášky:	Agrolesnícké systémy na Slovensku
Termín konania:	11. 2019
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Jaroslav Jankovič, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	NLC – ÚLPV Zvolen, jankovic@nlcsk.org
Stručné zameranie prednášky:	Agrolesnícké systémy sú v Európe považované za významnú inovačnú aktivitu v sektore pôdohospodárstva. Ide o systémy, kde na jednej ploche sú spolu s poľnohospodárskou produkciou pestované aj dreviny. Efektívnosť týchto systémov je postavená na znižovaní vonkajších vstupov a na ich kompenzácii lepším manažmentom v oblasti ekologických väzieb.
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Veterinárska sekcia
Vedecké konferencie: 2

Názov podujatia slovensky:	Hygiena Alimentorum XXXX – Zdravotná bezpečnosť a kvalita mlieka, mliečnych výrobkov a rastlinných komodít.
Názov podujatia anglicky:	Hygiena Alimentorum XXXIX – Safety and quality of poultry meat, eggs, fishery products and game
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	15. - 17. 05. 2019
Miesto konania:	Hotel Patria, Štrbské pleso, Vysoké Tatry
Garant podujatia:	doc. MVDr. Pavel Maľa, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	pavel.mala@uvlf.sk , www.hygiene-alimentorum.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický, český, poľský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním medzinárodnej vedeckej konferencie je prezentovať aktuálne poznatky o význame, bezpečnosti a kvalite mlieka a mliečnych výrobkov na úrovni domácich a zahraničných producentov. Súčasťou konferencie bude aj sekcia zameraná na kvalitu a bezpečnosť a spracovanie rastlinných komodít. Predpokladaný počet účastníkov: 180
Požadovaný príspevok zo SAV	800 €

Názov podujatia slovensky:	62. ročník Študentskej vedeckej konferencie
Názov podujatia anglicky:	62nd Student Scientific Conference
Typ podujatia:	Vedecká konferencia študentov
Termín konania:	apríl. 2019
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	MVDr. Marián Prokeš, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Marian.prokes@uvlf.sk www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Študentská vedecká konferencia ŠVOČ je určená na

	prezentáciu výsledkov vedeckej práce študentov vo veterinárnej a farmaceutickej oblasti a v oblasti Hygieny potravín a životného prostredia. Predpokladaný počet účastníkov: 200
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Vedecký seminár: 1

Názov podujatia slovensky:	Seminár doktorandov - Hygiena a kvalita potravín
Názov podujatia anglicky:	Seminar of Ph.D. students - Food hygiene and quality
Typ podujatia:	Vedecký seminár
Termín konania:	Jún 2019
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Turek, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	peter.turek@uvlf.sk, www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním seminára bude prezentácia výsledkov práce mladých vedeckých pracovníkov UVLF v oblasti hygieny a kvality potravín. Seminár dáva príležitosť mladším kolegom nabráť praktické skúsenosti pri prezentácii vlastných prác pred širokým plénom odborníkov v danej oblasti, čo významne rozšíri ich schopnosti prezentácie seba samých, ako aj ich vedeckých výsledkov. Predpokladaný počet účastníkov: 30
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Podujatia realizované v roku 2018

Seminár o senzorickej analýze potravín

Potravinárska sekcia našej spoločnosti v spolupráci s ÚKC ZSVTS BB, Slovenskou potravinárskou spoločnosťou ZSVTS a Fakultou chemickej a potravinárskej technológie STU usporiadala z príležitosti významného životného jubilea profesora Príbelu v zasadačke ZSVTS na Kocelovej 15 v Bratislave dňa 19.9. slávnostný vedecký seminár s témou: *Aktuálny stav senzorickej analýzy potravín na Slovensku*. Zúčastnilo sa ho vyše 40 odborníkov z potravinárskej praxe, výskumných pracovísk, vysokých a stredných škôl. Seminár otvoril úvodným príhovorom profesor Golian, Dr., predseda Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Vyzdvihol v ňom významný podiel jubilanta na formovaní obsahu a foriem senzorickej analýzy v podmienkach slovenského potravinárskeho priemyslu a kontroly kvality jeho produkcie.

O aktuálnej situácii v senzorickej analýze pojednávala prednáška autorov doc. Ing. Vladimíra Vietorisa, PhD. a Ing. Patrície Martišovej zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Autori sa sústredili najmä na objektivizáciu hodnotenia chuti a vône s využitím diskriminačných testov, podrobnejšie rozobrali napr. triangel test, duo-trio test, A-nie A test, tetrádový a 2/5 test v aplikácii na potraviny. O histórii vzniku a výsledkoch Senzorického laboratória, ktoré bolo zriadené už v roku 2005 na FCHPT STU v Bratislave hovoril vo svojej prednáške jeho súčasný vedúci Ing. Vladimír Žúbor, PhD. Poukázal na významný podiel jubilanta pri jeho formovaní, materiálnom vybavení, akreditovaní a najmä využívaní pre potravinársku prax. Počas svojho trvania sa tu uskutočnilo vyše 200 kurzov zameraných na hodnotenie základných potravín a obalov, vína, destilátov, piva a kozmetických výrobkov. Tieto kurzy absolvovalo vyše 2500 účastníkov predovšetkým zo Slovenska.

O prvej škole senzorickej analýzy potravín na Slovensku, ktorej zakladateľom bol prof. Príbel prítomných vo svojej prednáške informovali doc. Ing. Jolana Karovičová, PhD. a Ing. Zlatica Kohajdová, PhD. z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Jubilant orientoval svoju vedecko-výskumnú prácu od začiatku svojej profesionálnej kariéry najmä na:

- priemyselné spracovanie ovocných štiav na koncentráty,
- izoláciu, identifikáciu a delenie prchavých aromatických látok multidetekčnou chromatografickou metódou,
- izoláciu, identifikáciu a určenie chemickej štruktúry horkých látok rajčín a papriky,
- zavedenie výroby pektolytických enzýmov do praxe,
- výskyt horkých látok v jablkách a hruškách produkovaných hubami,
- výskum obsahu dôležitých nutričných faktorov v základných potravinách a vypracovanie podkladov pre spresnenie a doplnenie tabuliek výživových hodnôt potravín,
- štúdium horkých látok, spôsobujúcich najmä horknutie papriky.

Problematikou senzorickej analýzy potravín sa systematicky zaoberal od začiatku 70. rokov uplynulého storočia, keď v jednotlivých obdobiach rozvinul teoreticky a následne aj aplikácie tieto témy: (1981 – 1985) Objektivizácia senzorickej analýzy, (1986 – 1990) Objektivizácia senzorickej analýzy hodnotenia potravín, (1995 – 1999) Zvyšovanie výživovej a senzorickej hodnoty potravín optimalizáciou fyzikálochemických a biologických vplyvov.

Jubilant sa od svojej mladosti aktívne zapojil aj do činnosti spoločenských organizácií, ktoré podporovali rozvoj vedy a techniky. O tejto etape jeho aktívneho života hovoril vo svojej prednáške doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD. z Územného koordináčného centra ZSVTS

v Banskej Bystrici. Ako uviedol, prof. Príbela stál pri založení tradície medzinárodných konferencií o novej laboratórnej technike v potravinárstve známej pod názvom Laboralim. Bol jej dlhoročným garantom a pravidelným prednášateľom. V dobrovoľníckej činnosti v rámci VTS bol v rokoch 1965 až 1968 členom predsedníctva ÚV SVTS potravinárskeho priemyslu poverený vedením odbornej skupiny pre vzdelanie a výchovu. Potom pokračoval v rokoch 1969 – 1970 v rovnakej pozícii v ÚV ČSVTS potravinárskeho priemyslu v Prahe, kde sa v r. 1971 stal aj tajomníkom pre zahraničné styky. Od r. 1973 bol členom Rady SVTS. V r. 1973 sa stal 1. podpredsedom ÚV SVTS potravinárskeho priemyslu a od r. 1983 jeho predsedom. Bol zakladajúcim členom Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

Podpredseda Slovenskej potravinárskej spoločnosti ZSVTS doc. Ing. Milan Kováč PhD. vo svojom laudácii vysoko ocenil prínos jubilanta pre rozvoj potravinárskej vedy na Slovensku za ostatných vyše 60 rokov, jeho pedagogické pôsobenie na úrovni vysokých škôl v Bratislave i v rámci Slovenska, ako aj v rámci celoživotného vzdelávania odborníkov pôsobiacich v rezorte pôdohospodárstva a výživy.

Pri malom občerstvení, ktoré poskytli organizátori a firma PROMP spolu so SOŠ potravinárskou, Farského 9 v Bratislave sa rozprúdila ešte živá diskusia medzi prítomnými, z ktorých mnohí sa hlásili ku žiakom a súčasne pokračovateľom práce, ktorú začal pred vyše polstoročím jubilant.

Ing. Vojtech Szemes, CSc.

prof. Golian, pri otvorení vedeckého seminára

Pohľad na časť účastníkov

Medzinárodná konferencia „Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2018“

V dňoch 4. – 6. septembra sa na Ústave ekológie lesa vo Zvolene konala v poradí už 18. konferencia zameraná na problematiku stresorov a stresovaných rastlín. Okrem klasických stresorov, akými sú vodný deficit a rizikové látky v prostredí, sa účastníci konferencie venovali aj biotickým faktorom, vrátane vplyvu antropickej činnosti na stav a vývoj rastlín. Skúmanie pôsobenia stresových faktorov na rastliny zostáva pre vedcov multidisciplinárnu výzvou, čo sa odzrkadlilo aj v zložení auditória a referujúcich účastníkov. Autori prednášok a posterových prezentácií pochádzali z českých a slovenských univerzít, z pracovísk akadémií vied a výskumných ústavov. V rámci prezentácie aktuálnych vedeckých výsledkov mnohí autori naznačili aj smery ďalšieho bádania. Prednášajúci referovali tiež o chorobách a škodcoch rastlín a výskyte nových druhoch patogénnych organizmov a ich vplyve na vitalitu rastlín a stabilitu rastlinných spoločenstiev. Viacerí autori poznamenali, že existujú medzery najmä v pochopení mechanizmov vzťahov medzi ekologickými a environmentálnymi faktormi a vlastnosťami rastlín.

V úvodnej prednáške Ing. Lenka Hájková, PhD. z Českého hydrometeorologického ústavu informovala o fenologických dátach poľných plodín zo siete ČHMÚ a o možnostiach ich využitia. Uviedla, že reakcia rastlín v kontexte s meteorologickými faktormi je jedným zo základných indikátorov vhodných pre predikciu ekonomických dopadov klimatických zmien. Nasledovali príspevky o reakcii pestovaných obilnín na stresové faktory, o možnostiach výroby kvalitného krmiva v podmienkach sucha, o fyziologických charakteristikách chmeľu pestovaného v režime ekologického poľnohospodárstva, o vplyve nízkych teplôt na výmenu plynov juvenilných rastlín maku siateho, ale aj o alternatívnych prístupoch boja so suchom a inováciách technológie pestovania tráv na semeno. Prof. Ing. Jaroslav Kmeť, PhD. z Technickej univerzity vo Zvolene sa vo svojej prednáške venoval odumieraniu lesných drevín a porastov z pohľadu fyziológie a patofyziológie a presunul tak pozornosť od poľnohospodárstva k lesníctvu. Dlhodobé udržiavanie embryogénnych pletív hybridných jedlí v podmienkach in vitro, funkčná analýza cytoskeletu v komplexe vzťahov parazit – hostiteľ, a fenotypová plasticita prieduchových a listových parametrov druhu *Fagus sylvatica* sú témy, o ktorých vo svojich prednáškach referovali a diskutovali hlavne odborníci z oblasti genetiky a fyziológie. Zazneli tiež prednášky o vplyve alkalických kontaminantov na pôdu a vegetáciu v imisnom poli magnezitového závodu, a o prítomnosti ťažkých kovov v príhlave dvojdomej a netýkavke malokvetej z lokalít v Malých Karpatoch zaťažených starou banskou činnosťou.

Príspevky obsahovali nové poznatky využiteľné vo vede, v semenárskej a šľachtiteľskej praxi, pri poradenskej činnosti v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva a majú potenciál zaujať aj širokú poľnohospodársku a lesnícku verejnosť, keďže sú aplikovateľné v praxi.

Z posterových prezentácií upútal poster kolektívu autorov z Ústavu experimentálnej botaniky Akadémie vied ČR, v. v. i. o pobrežných pásmach lesa ako možnosti ochrany pred pesticídmi, prezentujúci výsledky testovania biotransformácie triazolového fungicídu tebukonazolu s použitím suspenznej kultúry topoľa. Mnoho otázok smerovalo na autorov z Masarykovej univerzity v Brne a Ústavu výskumu globálnej zmeny AV ČR, v.v.i., ktorí prezentovali výsledky štúdie venovanej liečivami indukovaným zmenám v raste a morfológii koreňov kukurice a hrachu. Bohatá diskusia vznikla aj pri posteru venovanom odozve antioxidantného enzymatického aparátu *Arabidopsis thaliana* na stres spôsobený kontamináciou nesteroidnými antiflogistikami.

Odborní garanti a organizátori konferencie, doc. Ing. František Hnilička, PhD. (Česká zemědělská univerzita v Praze) a Ing. Margita Kuklová, CSc. (Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene) už pripravujú ďalší, v poradí 19. ročník konferencie, ktorá sa uskutoční v Prahe. Od roku 2014 sa totiž Praha a Zvolen v úlohe hostiteľov konferencie striedajú.

Z konferencie bol publikovaný zborník recenzovaných vedeckých prác s názvom Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2018. Dostupná je aj jeho elektronická verzia (<http://ife.sk/wp-content/uploads/2016/10/Zborn%C3%ADk-2018-.pdf>). Zborník je indexovaný v databázach CABI. Fotografie z priebehu konferencie sú pripojené k správe o konferencii, uverejnenej na webovej stránke Ústavu ekológie lesa SAV (<http://ife.sk/news/report-from-iabspp-2018-international-conference/>).

Slávnostný charakter malo odovzdanie pamätnej medaily Juraja Fándlyho, ktoré nasledovalo po otvorení konferencie RNDr. Ľubicou Ditmarovou, PhD., riaditeľkou Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene. Najvyššie vyznamenanie udeľované Slovenskou spoločnosťou pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave si z rúk Ing. Jána Kuklu, CSc., predsedu Lesníckej sekcie SSPLPVV pri SAV „Za dlhoročnú prácu a zásluhy pri rozvoji genetiky a šľachtenia introdukovaných lesných drevín“ prevzal RNDr. Milan Bolvanský, CSc.

Autori fotografií:

Branislav Hroššo, PhD. Ing. Margita Kuklová, CSc., Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene.

Ing. Katarína Sládeková,
Ústav ekológie lesa SAV

Pedologická konferencia 2018 **„100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie“**

V dňoch 12.-14. septembra 2018 sa v Bratislave (hotel SOREA REGIA) uskutočnila medzinárodná konferencia na tému: 100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie pod osobnou záštitou podpredsedníčky vlády a ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR pani Gabriely Matečnej. Organizačne ju pripravila Pedologická sekcia SSPLPVV pri SAV (Societas pedologica slovacae) v spolupráci s Českou pedologickou spoločnosťou a Katedrou pedológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského. Konferenciu zahájil pán Gabriel Csicsai, štátny tajomník MPRV SR a pani Zuzana Nouzovská, generálna riaditeľka Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra. Kľúčové referáty mali prof. Ing. Juraj Hraško, DrSc., prof. Ing. Bohdan Juráni, CSc., prof. Ing. Alois Prax CSc. a prof. Ing. Josef Kozák, DrSc.

K 100. výročiu založenia spoločného štátu Čechov a Slovákov si vedecká komunita pedológov na Slovensku i v Čechách chcela pripomenúť udalosť, ktorá historicky ovplyvnila vývoj pedológie v oboch krajinách. Pedológia ako vedná disciplína nemá dlhú históriu, jej počiatky siahajú do 19. storočia a hlavne v českých zemiach mala významné postavenie. Priekopníci českej pedológie uplatnili svoje poznatky na Slovensku, kedy zrod Československej republiky umožnil spoločné výskumné a vedecké aktivity ako je Komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd, následne pokračovala bonitácia poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Sú to historické medzníky vývoja československej pedológie, kedy v priebehu 74 rokov spoločného štátu sa riešili spoločné pedologické výskumy a prieskumy, vedecké programy, koncepcie a stratégie, na ktorých je postavená vedecko-výskumná základňa oboch štátov. Využívala sa spoločná prieskumná analytická metodológia a publikovali sa spoločné vedecké, mapové a databázové diela. V roku 1993 vznikli dva samostatné štáty, ktoré si svoju cestu rozvoja určili sami. Treba poznamenať, že výsledkom spolupráce bolo nadviazanie pevných vedecko-výskumných i spoločenských vzťahov pedológov, ktoré pretrvávajú dodnes. Pedológovia oboch krajín sa aj naďalej každý rok stretávajú a prezentujú vedecké poznatky smerujúce predovšetkým k ochrane pôdy a jej udržateľnému hospodáreniu. Samotná pedológia sa vyprofilovala v modernú vedeckú disciplínu, ktorej výsledky využívajú nielen samotní vedci, ale predovšetkým verejná a štátna správa a hlavne poľnohospodári a lesníci. Je viazaná na riešenie úloh globálnych trendov Agendy 2030 OSN, Spoločnej poľnohospodárskej politiky a Agendy COP21 (klimatická zmena). Sú to vedecké poznatky smerujúce predovšetkým k ochrane pôdy a jej udržateľnému využívaniu a hospodáreniu na nej. Cieľom tejto konferencie bolo prezentovať najnovšie výsledky pedológie za posledné obdobie na témy:

1. Udržateľný manažment pôdných zdrojov ako súčasť životného prostredia
2. Pôdne funkcie a ekosystémové služby vo väzbe na degradačné procesy
3. Databázové a modelové riešenia v pedológii

Súčasťou konferencie bolo vypracovanie a prezentácia (krst) spoločnej publikácie Jaroslava SOBOCKÁ, Bořivoj ŠARAPATKA a kolektívy: 100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie. SPS, ČPS 2018, publikácia vydaná pri príležitosti konferencie Pedologické dni 2018 v Bratislave 12.-14.9.2018, Bratislava, ISBN 978-80-8163-026-2. V publikácii sú popísané najvýznamnejšie historické míľniky od začiatkov až po plné začlenenie pedológie do rodiny pôdohospodárskych vied, prínosy českých a slovenských pedológov do celosvetového pôdoznamectva ako aj široká encyklopédia významných pôdoznameckých osobností pôsobiacich na území Slovenska a Česka.

Prečo pôdu chrániť?

Vo väčšine prípadov vnímame pôdu ako samozrejmosť, ako podložie, po ktorom chodíme, ako prostredie pre zakoreňovanie úžitkových či okrasných rastlín, ako pozemky,

ktoré sa dajú kúpiť, alebo predať. Poľnohospodári, záhradkári, lesníci, vedci, či obyvatelia – všetci sú spojení s pôdou, všetci sa k nej môžu určitým spôsobom vyjadriť. Avšak vedieť, či je pôda kvalitná, či je poškodená, aké má funkcie, ako sa využíva a aký úžitok prináša – to najlepšie vedia pôdoznalci a poľnohospodári, ktorí sú s pôdou bytostne spojení.

Ochrana poľnohospodárskej pôdy v SR je od júna 2017 zakotvená už v základnom zákone štátu – v Ústave Slovenskej republiky. V druhej hlave, šiesty oddiel čl. 44 (odsek 4, 5) Ústavy SR sa uvádza:

(4) Štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ochranu poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov.

(5) Poľnohospodárska pôda a lesná pôda ako neobnoviteľné prírodné zdroje požievajú osobitnú ochranu zo strany štátu a spoločnosti.

Touto zmenou základného zákona štátu Slovenská republika jednoznačne deklaruje, že ochrana pôdy je významným štátnym záujmom. Základným právnym predpisom, upravujúcim podmienky ochrany a využívania poľnohospodárskej pôdy v SR je zákon č. 220/2004 Z. z. Zákon č. 219/2008 Z. z. opätovne zavádza odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy (v období 2004-2008 sa odvody za odňatie pôdy neplatili), pričom odvod sa platí za pôdy zaradené do prvých 4 skupín kvality podľa kódu bonitovanej pôdnoekologickej jednotky (BPEJ) K novému zákonu č. 57/2013 Z. z., ktorý mení systém ochrany pôdy pre každý kataster, sa pripája nariadenie vlády č. 58/2013, ktoré stanovuje nový cenník za odvody poľnohospodárskej pôdy. Zákonom č. 34/2014 Z. z. sa zavádza osobitná ochrana viníc. K zákonu o ochrane poľnohospodárskej pôdy bola vydaná vyhláška č. 508/2004 Z. z. upravujúca podrobnosti o spracúvaní bilancie skryvky humusového horizontu pôd. Všetky tieto platné legislatívne opatrenia sú výsledkom dlhodobej práce pedológov, podobne sú uplatňované lesnícke legislatívne zámery. Avšak to je len veľmi malá časť práce, ktorej výsledky sú aplikované v praxi.

V súčasnosti platná právna úprava ochrany a využívania pôdneho fondu je relatívne moderná, komplexná a široko koncipovaná, v rámci štátov EÚ jedna z najlepších. Ochrana pôd pred zábermi je založená na systéme odvodov za odňatie, diferencovaných a podľa kvality pôdy na regionálnom princípe na úrovni katastrálneho územia. Ochrana pôd pred degradáciou sa zameriava na protieróznú ochranu, kontamináciu pôd, eliminovanie zhutnenia a manažment kvality a obsahu pôdnej organickej hmoty.

Kľúčom k ochrane a racionálnemu využívaniu pôdy sú nielen odborné poznatky o pôde a na ich základe vyvinuté nástroje na jej manažment, ale aj ochota a motivácia všetkých zúčastnených tieto nástroje využívať. Najväčším problémom ochrany pôdy nie je zlá legislatíva či nedostatok poznatkov, ale nedostatok motivácie vlastníkov a užívateľov.

V súčasnosti už pociťujeme, že všeobecné povedomie verejnosti o hodnote pôdy sa stráca. Kedysi mal roľník až vrúcny vzťah k pôde, zemi, bola jeho živiteľka, staral sa o ňu. Tento stav však zmenou vlastníckych vzťahov (prenájmy pôd, založenie družstiev) prešiel historicky do obdobia, kedy vzťah k pôde je skôr vlažný, bez rešpektu toho, čo vlastne pôda v ekosystéme a v životnom prostredí znamená. Takýto stav posilňuje neúmerný tlak na zábery pôd, hlavne kvalitných, na rôzne formy degradácie pôdy a krajiny, čoho výsledkom je slabo udržateľná poľnohospodárska krajina a málo kvalitné životné prostredie.

Samotná pôda je živý systém, ktorý plní svoje funkcie v ekosystéme a pre environment len vtedy, ak tieto funkcie nie sú výrazne narušené. Udržateľné hospodárenie na pôde má rozhodujúci vplyv na úrodnosť pôdy, na prevenciu proti povodniam, na udržiavanie uhlíka v pôde (redukcia skleníkových plynov), na zabezpečenie produkčných a regulačných funkcií pôdy. Pôdoznalci vedia, že v hrsti zdravej pôdy sa nachádza viac živých mikroorganizmov, ako je ľudí na Zemi. Títo pôdni aktéri pomáhajú odbúravať škodlivé látky v pôde, premieňajú rastlinný materiál na humus v pôde, pôsobia ako tlmiaci faktor a transformátor látok. Pôda

funguje ako filter, ktorý môže zabrániť prenosu škodlivých látok do podzemných vôd. Na základe schopnosti pôdy zadržiavať uhlík nepriamo ovplyvňuje obsah skleníkových plynov v ovzduší a prispieva k ochrane klímy.

Je potrebné sa zamyslieť, či pôda je adekvátne využívaná a dostatočne ochraňovaná. Jedno príslovie hovorí: Pôda sa mení na zlato len ak je v rukách múdrych. Podporíme uvážení a do budúcnosti smerujúcu ochranu pôd, vráti sa nám mnohonásobne.

Pôdoznalecká exkurzia v Debrecíne a okolí (24.6. – 28.6.2018)

Pedologická sekcia Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV zorganizovala v spolupráci s Českou pedologickou spoločnosťou v dňoch 24.-27. júna 2018 medzinárodnú pedologickú exkurziu do Maďarska (Debrecín). Cieľom vedeckej pedologickej exkurzie bolo okrem vedeckých kontaktov medzi jednotlivými krajinami (ČR a SR) nadviazať užšiu spoluprácu s Maďarskou pedologickou spoločnosťou (Dr. Tibor Tóth, PhD., predseda Maďarskej pedologickej spoločnosti a doc. Dr. Tibor József Novak, člen MPS).

V spolupráci s Univerzitou v Debrecíne a Výskumným ústavom pre poľnohospodárstvo a agrochémii v Budapešti maďarská strana zabezpečila výskum pôdneho prostredia daného regiónu – t.j. výkop, popis a medzinárodnú klasifikáciu 8 pôdnych profilov. Účastníci boli ubytovaní v internátoch v Debrecíne. Debrecín je s rozlohou 461,25 km² a vyše 200-tisíc obyvateľmi druhé najväčšie mesto v Maďarsku a sídlo Hajdúcko-biharskej župy. Mesto je najvýznamnejším kultúrnym, historickým centrom a reprezentuje Karpatský euroregión. Debrecínska univerzita je najstaršou nepretržite fungujúcou inštitúciou vysokoškolského vzdelávania v Maďarsku (od r. 1538). Má okolo 30 tisíc študentov a dnes je jednou z najväčších inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v Maďarsku. Na štrnástich fakultách zabezpečuje multidisciplinárnu výučbu a má aj dobre zavedený program v anglickom jazyku pre zahraničných študentov.

Trasa exkurzie viedla lokalitami Debrecín – Karcag – Hortobágy – Vamospércs – Ujfehertó. Súčasťou exkurzie bol návšteva Hortobaďskej pusty a prezentácia tradičných zvyklostí.

Na 8 pôdnych profiloch sme popísali, diagnostikovali a klasifikovali vo *World Referencie Base* 2014 tieto profily:

1. Pellic VERTISOL (Aric, Mollic, Endogleyic, Humic, Epistagnic)
2. Vertic Endocalcic Mollic SOLONETZ (Pantoclayic, Columnic, Hypernatic)
3. Protovertic Endoclastic KASTANOZEM (Pantoclayic, Aric, Pachic)
4. Amphicalcic Endogleyic Abruptic SOLONETZ (Episiltic, Katoloamic, Ochric, Hypernatic)
5. Katocalcic CHERNOZEM (Pantoloamic)
6. Endocalcaric Lamellic Brunic ARENOSOL (Ochric, Nechic)
7. Anocalcaric Oxygleyic Mollic GLEYSOL (Epiloamic, Endoarenic, Humic, Nechic)
8. Sodicy Endogleyic SOLONCHAK (Alcalic, Epiarenic, Katoclayic, Pantocalcaric, Ochric)

Exkurzie sa zúčastnilo 18 českých a 10 slovenských pedológov. Tento systém výskumu uskutočňujeme po dlhé roky pre vedeckých pracovníkov – pôdoznalcov z hľadiska priamej terénnej konfrontácie pedologickej problematiky ako aj nadviazania užších profesijných medzinárodných vzťahov. Súčasťou akcie bola vedecká diskusia k použitiu medzinárodnej klasifikácie pôd a jej porovnanie s národnými klasifikačnými systémami Slovenska a Česka.

doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.,

predseda Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV

Výkop pedologickej sondy na území národného parku Nemzeti.

Hygiena alimentorum XXXIX

V dňoch 16. – 18. mája 2018 sa uskutočnil v priestoroch hotela Patria na Štrbskom Plese XXXIX. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie Hygiena alimentorum s odborným zameraním na „Zdravotnú bezpečnosť a kvalitu hydínového mäsa, vajec, produktov rybolovu a zveriny. Konferenciu usporiadala Katedra hygieny a technológie potravín Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach pod záštitou ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Ing. Gabriely Matečnej a v spolupráci so Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky, Národným kontaktným bodom pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA, Úniou hydínárov Slovenska a Slovenskou spoločnosťou pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave.

Konferencia vytvorila priestor pre prezentáciu aktuálnych poznatkov v oblastiach zdravotnej bezpečnosti a kvality hydínového mäsa, výrobkov z hydínového mäsa, vajec, vaječných výrobkov, produktov rybolovu, zveriny z voľne žijúcej a farmovej zveri a medu. Konferencie sa zúčastnilo niečo cez 200 účastníkov, a to z Českej republiky, Holandska, Chorvátska, Maďarska, Nemecka, Poľskej republiky, Rakúska, Talianska, Ukrajiny a Slovenskej republiky.

Účastníkov konferencie privítal organizačný a odborný garant prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD. a konferenciu otvoril štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR MVDr. Gabriel Csicsai, PhD. Odborný program konferencie pozostával z 12 plenárnych prednášok, 15 prednášok a v súlade s témami plenárnych prednášok a prednášok prezentovaných 72 prác formou posterov.

Plenárna časť konferencie začala vystúpením prorektora UVLF v Košiciach pre zahraničné štúdium MVDr. Martin Tomka, PhD. (Postavenie výučby hygieny potravín vo veterinárnom vzdelávaní), ktorá pokračovala prednáškami ústredného riaditeľa Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR prof. MVDr. Jozef Bireša, DrSc. (Výsledky úradných kontrol potravín na Slovensku a v krajinách EÚ), Ing. Marice Kuzmiak Theiszovej, PhD. z Národného kontaktného bodu pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA (Činnosti Národného kontaktného bodu pre EFSA v SR a jeho spolupráca so slovenskou vedeckou komunitou), Ing. Jána Sukovského z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (Sektor rybolovu a akvakultúry na Slovensku a v EÚ) a Ing., Mgr. Daniela Molnára, riaditeľa Únie hydínárov Slovenska (Aktuálna situácia v hydínárskom priemysle v SR).

V plenárnej časti vystúpili aj pozvaní zahraniční účastníci, a to V. Rábai z Národného úradu pre bezpečnosť potravinového reťazca v Maďarsku (Audit veľkokapacitných bitúnkov) a D.T. Sijm, z odboru pre hodnotenie rizika Úradu pre potraviny a ochranu spotrebiteľov v Holandsku (Bezpečnosť vajec a produktov z vajec: od hodnotenia rizika po riadenie rizika).

V priebehu konferencie bol pomerne veľký priestor venovaný aj problematike voľne žijúcej zveri a zverine. Problematikou chorôb voľne žijúcej zveri sa zaoberal Dr. C. Gremse zo Spolkového úradu pre hodnotenie rizika v Berlíne (Študijné centrum pre hodnotenie zdravia a územného použitia – federálna spoločnosť pre výskum a manažment pôdy); profesor Winkelmayr (Rakúsko) svoje vystúpenie zameril na problematiku etiky zvierat – založenej na využití zveriny a docent Paulsen (Rakúsko) upozornil na možné zmeny kvality mäsa diviakov zo spoločných poľovačiek. Aktuálnou problematikou afrického moru ošípaných sa zaoberal docent Steinhäuser (Česká republika) v prednáške Africký mor ošípaných a dopad na populáciu diviakov. Ing. Pokorádi zo spoločnosti Xcell Slovakia Breeding Services (SR) predniesol prednášku na tému Biotechnológie ako nástroj na zvýšenie kvality v chove farmovej zveri.

Odborný program pokračoval prednáškami zameranými na „Výskyt histamínu v rybacích výrobkoch komerčne dostupných v Poľsku“ (Michalski, Národný veterinárny

výskumný ústav Pulawy, Poľsko), „Nové aspekty trichinelózy diviakov v Českej republike“ (Koudela, VFU Brno, ČR), „Záchyt rezíduí inhibičných látok vo vybraných surovinách a potravinách živočíšneho pôvodu pomocou testovacích mikroorganizmov“ (Pažout, VFU Brno, ČR) a „Bezpečnosť vody a potravín v ozbrojených silách SR a v NATO – štandardizácia a výzvy do budúcnosti“ (Németh, Ministerstvo obrany SR).

Záver dňa už tradične patril neformálnym diskusiám pri dobrom jedle a živej hudbe v slnečnej reštaurácii hotela Patria.

Posledný deň konferencie si účastníci vypočuli prednášky zamerané na „Vplyv chladenia a mrazenia na štruktúru hydínového mäsa“ (Pospiech, VFU Brno, ČR), „Prípravu krmiva suplementovaného probiotikami pre akvakultúru“ (Koščová, UVLF Košice), „Výsledky monitoringu surového hydínového mäsa na dôkaz prítomnosti *Campylobacter* spp. zo vzoriek odoberaných v slovenskej obchodnej sieti“ (Cabanová, Vetrinárny a potravinový ústav Dolný Kubín), „Testovanie produkcie biofilmu u kmeňov *Enterococcus hirae* z hydiny a králikov (Bino, Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV, Košice), „Kombinatívnu aplikáciu dvoch enterocínov, ENT M a DURANCIN 26E/7 u brojlerových králikov“ (Lauková, Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV, Košice) a výskyt *Buttiauxella* spp. u srn a jeleňov (Lauková, Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV, Košice).

Medzinárodnú vedeckú konferenciu Hygiena alimentorum XXXIX ukončil vedúci Katedry hygieny a technológie potravín UVLF v Košiciach prof. MVDr. Peter Turek, PhD. Vo svojom príhovore poďakoval spoluorganizátorom, členom medzinárodného programového výboru, organizačného výboru, sponzorom, vystavovateľom, zamestnancom hotela Patria a zhodnotil odborný program konferencie. Poďakoval zahraničným účastníkom, všetkým aktívnym účastníkom a všetkým, ktorí poctili konferenciu svojou účasťou. Na záver pozval prítomných na jubilejný XXXX. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie Hygiena alimentorum, ktorý sa uskutoční v dňoch 15. – 17. 5. 2019 a odborne bude zameraný na problematiku bezpečnosti a kvality mlieka, mliečnych výrobkov a rastlinných komodít.

prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD.

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

Výsledky 6. ročníka súťaže "Mladí vedci 2017"

Sekcia: poľnohospodárske vedy

1. RNDr. Peter Šalamún, PhD., Parazitologický ústav, Slovenská akadémia vied, Hlinkova 3, 040 01 Košice

Peter Šalamún, Vladimíra Hanzelová, Dana Miklisová, Oľga Šestinová, Lenka Findoráková, Peter Kováčik. The effects of vegetation cover on soil nematode communities in various biotopes disturbed by industrial emissions. In *Science of the Total Environment*, 2017, 592, 106-114. (IF: 4,61)

2. Ing. Anton Kováčik, PhD., Katedra fyziológie živočíchov, Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra

Anton Kovacik, Julius Arvay, Eva Tusimova, Lubos harangozo, Eva Tvrda, Katarina Zbynovska, Peter Cupka, Stefania Andrascikova, Jan Tomas, Peter Massanyi. Seasonal variations in the blood concentration of selected heavy metals in sheep and their effects on the biochemical and hematological parameters. In *Chemosphere*, 2017, 168, 365-371. (IF: 4,43)

3. Ing. Eva Tvrdá, PhD., Katedra fyziológie živočíchov, Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra

Tvrda, E. Mackovich, A. Greifova, H. Hashim, F. Lukac, N. Antioxidant effects of lycopene on bovine sperm survival and oxidative profile following cryopreservation. In *Veterinarni Medicina*, 2017, 62, 8, 429-436. (IF: 0,56)

4. Pastor, M., Slámová, M., Benčat, T. The distribution and biocultural value assessment of sweet chestnut (*Castanea sativa* Mill) in the cadastral districts of Stredné Plachtince and Horné Plachtince (Slovakia). In *Ekológia*, 2017, 36, 2, 130-145.

5. Sarocka, A., Babosova, R., Kovacova, V., Omelka, R., Semla, M., Kapusta, E., Goc, Z., Formicki, G., Martiniakova, M. Acrylamide-induced changes in femoral bone microstructure of mice. In *Physiological Research*, 2017, 66, 1067-1071.

Sekcia: potravinárske vedy

Do potravinárskej sekcie boli prihlásené 2 vedecké práce, z toho jedna práca z FBP SPU v Nitre a jedna práca z UKF Nitra. Z iných pracovísk neboli zaslané žiadne práce. Úroveň hodnotených prác bola pomerne vysoká, s IF v rozpätí 1.076 – 3.666. Môžeme konštatovať, že obidve práce môžu byť hodnotené ako práce s významným prínosom pre rozvoj príslušnej vednej oblasti.

Na základe zverejnených kritérií bolo zostavené nasledovné poradie významnosti prác, ktoré navrhujeme predsedníctvu schváliť na ocenenie:

1. Ing. Marek Šnirc, PhD., Katedra chémie Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra

Marek Šnirc, Lubomír Belej, Jozef Golian, Tomáš Fekete, Radoslav Židek. Molecular traceability of red deer meat products using microsatellite markers. *Journal of Food and Nutrition Research*. Vol. 56, 2017, No. 3, pp. 292–298 IF (2017). 1,

2. RNDr. Anna Šarocká Katedra zoológie a antropológie, Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Nábřežie Mládeže 91, 949 74 Nitra

Acrylamide-Induced Changes in Femoral Bone Microstructure of Mice. A. Sarocka, R. Babosova, V. Kovacova, R. Omelka, M. Semla, E. Kapusta, Z. Goc, G. Formicki, M. Martiniakova. *Physiol. Res.* 66: 2017. 1067-1071,

Sekcia: veterinárske vedy

Do súťaže bolo vo veterinárskej sekcii prihlásených 9 vedeckých prác od 9 autorov. V tomto roku boli prihlásené práce z pracovísk UVLF (8 prác) a z Univerzity J. Selyeho (1 práca). Veľmi oceňujem, že každým rokom je v našej sekcii prihlásených vždy viac autorov, pričom tento rok mohol každý autor prihlásiť iba najlepšiu prácu. Úroveň hodnotených prác bola veľmi vysoká, až 5 vedeckých prac malo IF vyšší ako 1,9, čo len potvrdzuje vysokú úroveň vedy vo veterinárskej oblasti. V prvom rade musím konštatovať, že všetky práce by mohli byť hodnotené ako práce s významným prínosom v skúmanej oblasti. Chcem poďakovať všetkým prihláseným autorom za prihlásenie prác do súťaže. Na základe kritérií určených členmi veterinárskej sekcie na zasadnutí 16. 6. 2016, boli predsedníctvom sekcie vyhodnotené ako najlepšie tieto štyri práce, ktoré navrhujeme predsedníctvu schváliť na ocenenie:

1. Mgr. Ľuboš Čomor, PhD., Laboratórium biomedicínskej mikrobiológie a imunológie, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, 041 81 Košice
Lubos Comor, Saskia Dolinska, Katarina Bhide, Lucia Pulzova, Irene Jiménez-Munguia, elena Bencurova, Zuzana Flachbartova, Lenka Potocnakova, Evelina Kanova and Manghes Bhide. Joining the in vitro immunization of alpaca lymphocytes and phage display: rapid and cost effective pipeline for sdAb synthesis. In *Microbial Cell Factories*, 2017, 16: 13. (IF - 3,68)

2. MVDr. Anna Reitznerová, Katedra hygieny a technológie potravín, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, 041 81 Košice.
Anna Reitznerová, Monika Šuleková, Jozef Nagy, Slavomír Marcinčák, Boris Semjon, Milan Čertík, and Tatiana Klemková. Lipid peroxidation process in meat and meat products: A comparison study of malondialdehyde determination between modified 2-thiobarbituric acid spectrophotometric method and reverse-phase high-performance liquid chromatography. In *Molecules*, 2017, 22: 1988. (IF - 2,861)

3. MVDr. Oľga Danišová, PhD. Katedra biológie a genetiky, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, 041 81 Košice
Oľga Danišová. Alexandra Valenčáková, Michal Stanko, Lenka Luptáková, Elena Hatalová, Alexander Čanády. Rodents as a reservoir of infection caused by multiple zoonotic species/genotypes of *C. parvum*, *C. hominis*, *C. suis*, *C. scrofarum*, and the first evidence of *C. muskrat* I and II of rodents in Europe. In *Acta Tropica*, 2017, 172: 29–35. (IF – 2,218)

4. MVDr. Ivana Regecová, PhD., Katedra hygieny a technológie potravín, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, 041 81 Košice.
Ivana Regecová, Peter Turek, Pavlína Jevinová, Monika Píповá, Ján Mačanga. Monitoring of microbial quality in the process of production of steak tartare. In *Journal of Food and Nutrition Research*. 2017, 56, 4, 318 – 325. (IF - 1,95)

Sekcia: lesnícke vedy

Do Lesníckej sekcie boli prihlásené 3 vedecké práce, z toho dve práce z ÚEL SAV Zvolen a jedna práca z NLC-LVÚ Zvolen. Úroveň hodnotených prác bola pomerne vysoká, s IF v rozpätí 1.076 – 3.666. Môžeme konštatovať, že všetky práce môžu byť hodnotené ako práce s významným prínosom pre rozvoj príslušnej vednej oblasti.

Na základe zverejnených kritérií bolo zostavené nasledovné poradie významnosti prác, ktoré navrhujeme predsedníctvu schváliť na ocenenie:

1. Ing. Eva Pšidová, PhD., Ústav ekológie lesa SAV, 960 53 Zvolen
Pšidová Eva, Živčák Marek, Stojnič Srdan, Orlovic Saša, Gömöry Dušan, Kučerová Jana, Ditmarová Lubica, Štrelcová Katarína, Brestič Marián, Kalaji Hazem M. Altitude of origin influences the responses of PSII photochemistry to heat waves in european beech (*Fagus sylvatica* L.). *Environmental and Experimental Botany* (2017), <https://doi.org/10.1016/j.envexpbot.2017.12.0>. IF(2017): 3.666;

2. Ing. Michal Pástor, PhD., Národné lesnícke centrum, Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Odbor pestovania a produkcie lesa, T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen
Pástor Michal, Juhásová Gabriela, Juhás Dušan, Bakay Ladislav, Kollár Ján, Benčať Tibor. Occurrence of oriental chestnut gall wasp *Dryocosmus kuriphilus* in Slovakia – short communication. *Plant Protection Science*; Vol. 53, 2017, No. 4: 243–246. IF(2017): 1.076;
3. Mgr. Zuzana Jánošíková (rod. Hečková), PhD., Ústav ekológie lesa – SAV, Oddelenie fytopatológie a mykológie, Akademická 2, 949 01 Nitra
E. Ondrušková, Z. Hečková, M. Kádasi Horáková, A. Koltay, R. Ostrovský, J. Pažitný, K. Adamčíková. Distribution and characterization of *Dothistroma* needle blight pathogens on *Pinus mugo* in Slovakia. *Eur J Plant Pathol* (2017) 148:283–294, DOI 10.1007/s10658-016-1088-2. IF(2017): 1.466;